

Kako funkcioniše Evropska unija

Vaš vodič za institucije
Evropske unije

Evropska unija

Ovu publikaciju, kao i ostala kratka, jasna objašnjenja o EU, možete pronaći na internet stranici:
ec.europa.eu/publications

Evropska komisija
Generalna direkcija za komunikacije
Publikacije
B-1049 Brisel

Rukopis je završen u julu 2007. godine.
Ilustracija na naslovnoj strani: EK

Podaci katalogizacije mogu se naći na kraju ove publikacije.

Luksemburg: Ured za službene publikacije Evropskih zajednica, 2007.

ISBN 978-92-79-12998-8

© Evropske zajednice 2007.
Umnožavanje je dozvoljeno

Štampano u Bosni i Hercegovini.

Prevod i štampa:
Delegacija Evropske komisije u BiH
Skenderija 3a, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel.: +387 33 25 47 00
Fax: +387 33 66 60 37
E-mail: delegation-bih@ec.europa.eu
www.europa.ba

Kako funkcioniše Evropska unija

Vaš vodič za institucije
Evropske unije

Sadržaj

Upoznavanje Evropske unije	3
Ugovori	5
Kako se donose odluke u EU	7
Evropski parlament:	
glas naroda	11
Vijeće Evropske unije:	
glas zemalja članica	15
Evropska komisija:	
promovisanje zajedničkog interesa	21
Evropski sud pravde:	
poštivanje zakona	26
Evropski sud revizora:	
vrijednost koju dobijate za svoj novac	29
Evropski ekonomski i socijalni komitet:	
glas civilnog društva	31
Komitet regija:	
glas regionalnih i lokalnih vlasti	33
Evropska investiciona banka:	
finansiranje ekonomskog razvoja	35
Evropska centralna banka:	
upravljanje eurom	37
Evropski ombudsman:	
postupak povodom vaših tužbi	39
Evropski nadzornik zaštite podataka:	
čuvar vaše privatnosti	41
Agencije	43

Upoznavanje Evropske unije

Evropska unija (EU) je porodica demokratskih evropskih zemalja koje rade zajedno kako bi poboljšale život svojih građana i izgradile bolji svijet.

Porodične prepirke i povremene krize pune novinske naslove, ali iza pogleda kamera, EU je ustvari izuzetna uspješna priča. Za samo nešto više od pola vijeka, uvela je mir i blagostanje u Evropu, jedinstvenu evropsku valutu (euro) i "jedinstveno tržište" bez granica za slobodno kretanje robe, ljudi, usluga i kapitala. Postala je značajna trgovinska sila i svjetski lider u oblastima kao što su zaštita životne sredine i razvojna pomoć. Nije čudo što je sa početnih šest narasla na dvadesetsedam članica, uz mnoge druge koje žele da se pridruže.

Evropska unija svoj uspjeh u velikoj mjeri duguje neuobičajenom načinu na koji funkcioniše. Neuobičajen je jer zemlje koje čine EU (njene zemlje članice) ostaju nezavisne, suverene nacije ali udružuju svoje suverenitete kako bi dobile snagu i uticaj u svijetu koje nijedna od njih ne bi mogla da ima nastupajući samostalno. To ipak nije federacija kao što su to Sjedinjene Američke Države, ali je mnogo više od obične organizacije za saradnju među vladama, kao što su Ujedinjene nacije. EU je ustvari jedinstvena.

U praksi, udruživanje suvereniteta znači da zemlje članice delegiraju dio svojih ovlaštenja za odlučivanje na zajedničke institucije koje su same osnovale, tako da odluke o konkretnim stvarima od zajedničkog interesa mogu da se donesu demokratski na evropskom nivou.

Tri glavne institucije koje odlučuju su:

Evropski parlament (EP), koji zastupa građane EU i oni ga neposredno biraju;

Vijeće Evropske unije, koje zastupa pojedinačne zemlje članice;

Evropska komisija, koja zastupa interese Evropske unije kao cjeline.

Ovaj "institucionalni trougao" donosi politike i zakone koji važe u cijeloj EU. U načelu, Evropska komisija je ta koja predlaže nove zakone, ali ih usvajaju Parlament i Vijeće. Njih zatim primjenjuju Komisija i zemlje članice, a Komisija ih provodi.

Evropski sud pravde je konačni sudija u sporovima koji se odnose na evropske zakonske propise.

Sud revizora provjerava finansiranje aktivnosti koje poduzima Unija.

U funkcionisanju EU, važne uloge ima i izvjestan broj drugih tijela. To su:

Evropski ekonomski i socijalni komitet koji zastupa ekonomsku i socijalnu komponentu organizovanog civilnog društva;

Komitet regija zastupa regionalne i lokalne vlasti;

Evropska investiciona banka finansira ulaganja u projekte ekonomskog razvoja unutar i van EU i pomaže malim preduzećima putem Evropskog investicionog fonda;

Evropska centralna banka je odgovorna za evropsku monetarnu politiku;

Evropski ombudsman istražuje žalbe o lošem radu institucija i tijela EU;

Evropski nadzornik zaštite podataka čuva privatnost vaših ličnih podataka.

Pored toga, specijalizovane agencije izvršavaju određene tehničke, naučne ili upravne zadatke.

Ovlaštenja i odgovornosti institucija EU i pravila i postupci kojih moraju da se pridržavaju, su

propisani u ugovorima na kojima se zasniva EU. Ugovore su prvo usaglasili predsjednici i premijeri svih zemalja članica EU a zatim su ih ratifikovale njihove skupštine.

U narednim poglavljima su opisani ugovori, institucije i druga tijela i agencije EU, uz objašnjenja šta svako od tih tijela radi i na koji način međusobno saraduju.

Ceremonija potpisivanja Rimskog ugovora šest nacija 1957. godine.

Ugovori

Evropska unija je zasnovana na ova četiri Ugovora:

Ugovor kojim je osnovana Evropska zajednica uglja i čelika (ECSC) je potpisan 18. aprila 1951.g. u Parizu, stupio je na snagu 23. jula 1952.g. i prestao da važi 23. jula 2002. godine.

Ugovor kojim je osnovana Evropska ekonomska zajednica (EEC) je potpisan 25. marta 1957.g. u Rimu i stupio je na snagu 1. januara 1958. godine. Često se pominje kao "Rimski ugovor".

Ugovor kojim je osnovana Evropska zajednica za atomsku energiju (Euratom) je potpisan u Rimu zajedno sa ugovorom o EEC.

Ugovor o Evropskoj uniji (EU) je potpisan u Mاستrihtu 7. februara 1992.g. i stupio je na snagu 1. novembra 1993. godine. Često se pominje kao "Mastrihtški ugovor".

Ugovori o ECSC, EEC i Euratomu su stvorili tri "Evropske zajednice", to jest, sistem zajedničkog odlučivanja o uglju, čeliku, nuklearnoj energiji i drugim značajnijim sektorima privreda zemalja članica. Zajedničke institucije koje su osnovane za upravljanje ovim sistemima su objedinjene 1967. godine čime su stvoreni jedna Komisija i jedno Vijeće ministara.

Pored svoje ekonomske uloge, EEC je postepeno preuzimala čitav niz odgovornosti uključujući socijalnu, ekološku i regionalnu politiku. S obzirom na to da više nije bila čisto ekonomska zajednica, četvrti Ugovor (iz Mastrihta) joj je promijenio ime i nazvao

je jednostavno "Evropska zajednica" (EC). Kako se Ugovor o ECSC približavao datumu isteka važenja 2002. godine, odgovornosti za uglj i čelik su postepeno pripojene drugim Ugovorima.

U Mastrihtu su se vlade zemalja članica takođe dogovorile da rade zajedno na vanjskoj politici i sigurnosti i u oblastima "pravosuđa i unutrašnjih poslova". Dodavanjem ove međuvladine saradnje u postojeći sistem zajednice, Ugovor iz Mastrihta je stvorio novu strukturu sa tri "stuba", koja je istovremeno i politička i ekonomska. To je Evropska unija (EU).

Ugovori su osnova za sve što radi Evropska unija. Oni su se mijenjali i dopunjavali prilikom pristupanja svake nove zemlje članice. Ugovori su se povremeno revidirali kako bi se institucije Evropske unije reformisale i dobile nova područja odgovornosti. To se uvijek radi

Evropska unija je zasnovana na svojim Ugovorima. Njena tri "stuba" predstavljaju različite oblasti praktične politike sa različitim sistemima za donošenje odluka.

na posebnoj konferenciji državnih vlada zemalja članica EU ("međuvladina konferencija" ili MVK). Rezultati najvažnijih međuvladinih konferencija su sljedeći:

Jedinstveni evropski akt (SEA) je potpisan u februaru 1986. godine a stupio je na snagu 1. jula 1987. godine. Njime je dopunjen Ugovor o EEC i otvoren put za stvaranje jedinstvenog tržišta;

Ugovor iz Amsterdama je potpisan 2. oktobra 1997. godine a stupio je na snagu 1. maja 1999. godine. Njime je proširen domet udruženog suvereniteta na veći broj oblasti koje se odnose na veći broj ljudskih prava i čvršću interakciju u socijalnoj i politici zapošljavanja;

Ugovor iz Nice je potpisan 26. februara 2001. godine a stupio je na snagu 1. februara 2003. godine. On je dodatno izmijenio druge Ugovore, oblikujući sistem odlučivanja u EU tako da može nastaviti djelotvorno funkcionisati i poslije daljeg proširenja;

Nacrt Ustavnog ugovora koji je usaglašen i potpisan u oktobru 2004. godine ali nije stupio na snagu zato što ga nisu ratifikovale sve zemlje članice EU.

Reformski ugovor usaglašen je 2007. godine ali neće stupiti na snagu prije nego što ga ratifikuju sve zemlje članice.

© Picture-alliance/dpa/Zucchi

Čista životna sredina je samo jedna od mnogih oblasti gdje su se zemlje članice EU složile da udruživanje suvereniteta ima smisla.

Kako se donose odluke u EU

Proces donošenja odluka na nivou Evropske unije uključuje razne institucije Evropske unije, a posebno:

- Evropski parlament (EP),
- Vijeće Evropske unije, i
- Evropska komisija.

U načelu, Evropska komisija je ta koja predlaže nove zakone, ali su Vijeće Evropske unije i Parlament institucije koje ih usvajaju. U određenim slučajevima Vijeće može da odlučuje samo. I druge institucije imaju svoje uloge.

Najvažniji oblici zakonskih propisa EU su direktive i uredbe. Direktive utvrđuju zajednički cilj za sve zemlje članice, ali prepuštaju državnim vlastima zemalja članica da same odluče o načinu i metodama njegovog ostvarenja. Obično se zemljama članicama daje jedna do dvije godine za provođenje direktive. Uredbe se neposredno primjenjuju u cijeloj EU od trenutka stupanja na snagu bez ikakvog daljeg djelovanja zemlje članice.

Pravila i postupci za donošenje odluka u EU su propisani Ugovorima. Svaki prijedlog za novi evropski zakon mora biti zasnovan na specifičnom članu Ugovora na koji se poziva kao "pravni osnov". Time je određena zakonodavna procedura koja se mora primijeniti. Tri glavne procedure su "zajedničko odlučivanje", "konsultacije" i "saglasnost".

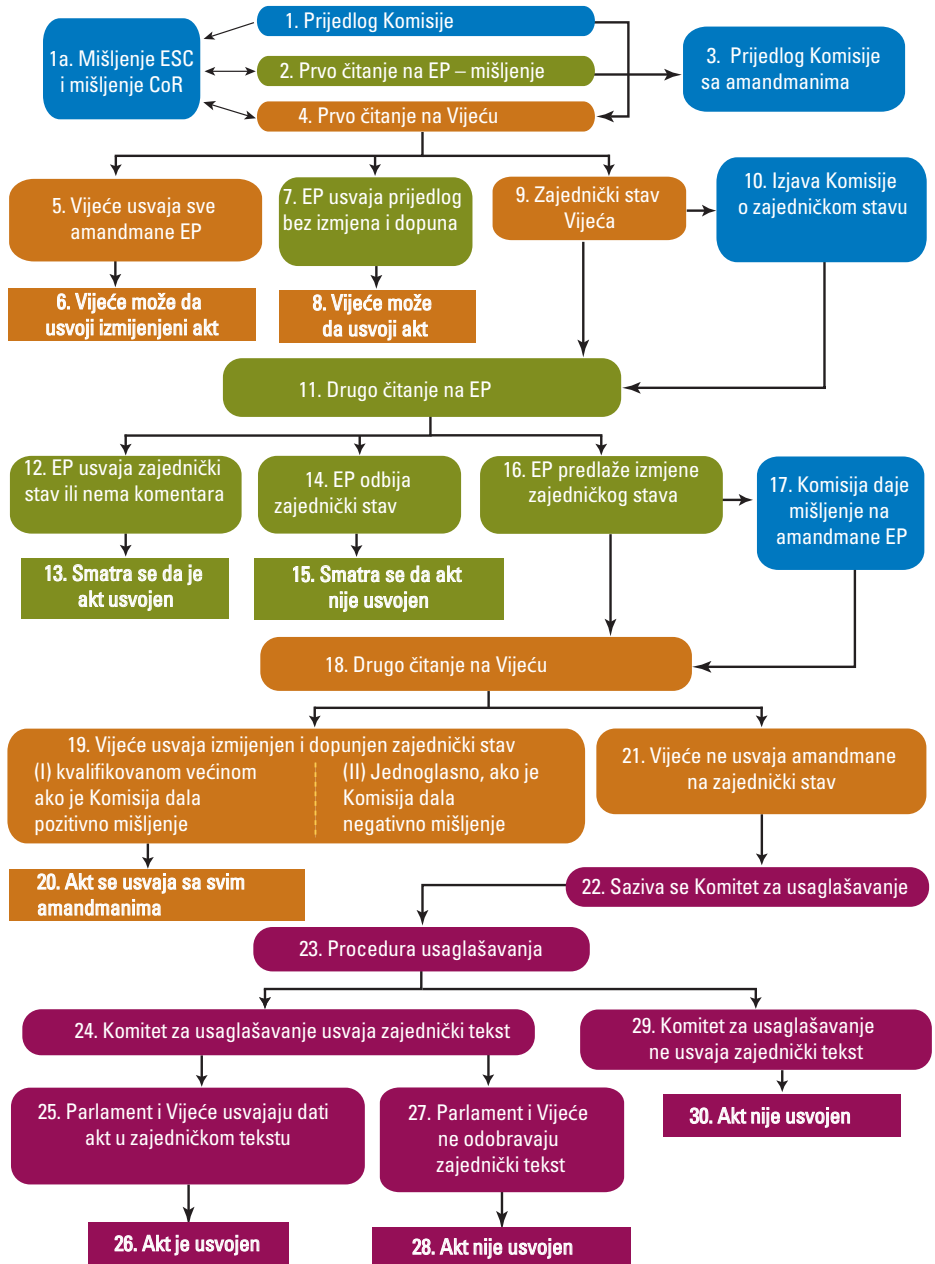
1. Zajedničko odlučivanje

Zajedničko odlučivanje je postupak koji se primjenjuje pri donošenju većine zakona u EU. Kod procedure zajedničkog odlučivanja, Parlament ima jednaku zakonodavnu vlast kao Vijeće.

Ako Vijeće i Parlament ne mogu da se usaglase o predloženom zakonu, on neće biti usvojen. Procedura propisuje dva uzastopna "čitanja" u svakoj instituciji. Ako se tokom čitanja postigne dogovor, zakon može biti usvojen. U suprotnom se prijedlog zakona šalje Komitetu za usaglašavanje, koji se sastoji od jednakog broja predstavnika Vijeća i Parlamenta. Kada taj Komitet postigne dogovor, usaglašeni tekst zakona se ponovo šalje Parlamentu i Vijeću da ga konačno usvoje kao zakon. Slučajevi usaglašavanja su sve rjeđi. Većina zakona koji su doneseni postupkom zajedničkog odlučivanja u praksi bivaju usvojeni već na prvom ili drugom čitanju, što je rezultat dobre saradnje između te tri institucije.

Donji dijagram daje detaljniji prikaz procedure. Za više informacija posjetite internet stranicu: ec.europa.eu/codecision

Procedura zajedničkog odlučivanja

Postoje tri "vijeća". Kako ih razlikovati?

Lako je zbuniti se o kojem je evropskom tijelu riječ, naročito kada tri vrlo različita tijela imaju vrlo slična imena, kao što su ova tri "vijeća".

Evropsko vijeće

- Ovo Vijeće čine šefovi država ili vlada svih zemalja članica EU i predsjednik Evropske komisije. Od političkog sistema pojedinačnih zemalja zavisi da li će njihov član u Evropskom vijeću biti predsjednik ili premijer. Evropsko vijeće se u principu sastaje četiri puta godišnje radi dogovora o ukupnoj politici EU i razmatranja ostvarenog napretka. To je tijelo na najvišem nivou odlučivanja u Evropskoj uniji, zbog čega se njegovi sastanci često nazivaju "samiti".

Vijeće Evropske unije

- Ranije poznata pod imenom Vijeće ministara, ova institucija se sastoji od ministara vlada svih zemalja članica EU. Vijeće se redovno sastaje kako bi donosilo detaljne odluke i zakone EU. Detaljniji opis rada ovog Vijeća je dat u daljem tekstu brošure.

Vijeće Evrope

- Ovo uopšte nije institucija EU. To je međuvladina organizacija čiji je cilj (između ostalog) da štiti ljudska prava, unaprijeđuje evropsku kulturnu raznovrsnost i bori se protiv društvenih problema kao što su rasne predrasude i netolerancija. Vijeće Evrope je osnovano 1949. godine i jedno od njegovih početnih uspjeha je bilo pisanje Evropske konvencije o ljudskim pravima. Da bi omogućilo građanima da vrše svoja prava sadržana u toj Konvenciji, Vijeće Evrope je osnovalo Evropski sud za ljudska prava. Vijeće Evrope sada ima 47 zemalja članica, među kojima je svih 27 zemalja članica Evropske unije, a njegovo sjedište je u Palati Evrope u Strazburu (Francuska).

2. Konsultacije

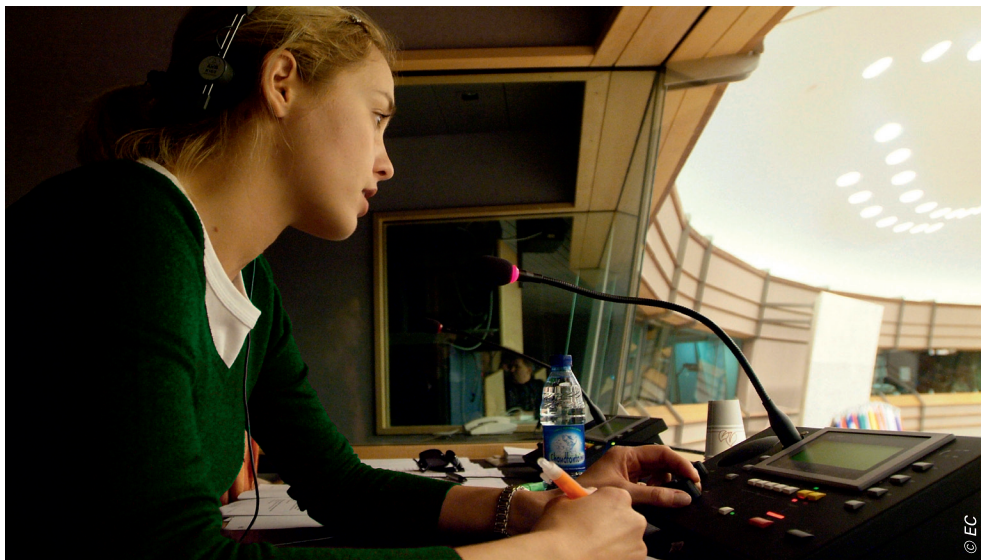
Postupak konsultacija se primjenjuje u oblastima kao što su poljoprivreda, oporezivanje i konkurencija. Na prijedlog Komisije, Vijeće se konsultuje sa Parlamentom, Evropskim ekonomskim i socijalnim komitetom i Komitetom regija.

U toku procedure konsultacija, Parlament može da:

- usvoji prijedlog Komisije
- odbaci ga, ili,
- zatraži izmjene i dopune (amandmane).

Ako Parlament zatraži amandmane na tekst, Komisija će razmotriti izmjene koje predlaže Parlament. Ako prihvati bilo koju od izmjena, Komisija će Vijeću poslati izmijenjeni i dopunjeni prijedlog.

Konačnu odluku donosi Vijeće, koje izmijenjeni i dopunjeni prijedlog može da usvoji ili da ga dodatno mijenja. U ovoj proceduri, kao i u svim drugim, ukoliko Vijeće vrši izmjene na prijedlog Komisije, to mora biti jednoglasno prihvaćeno.

Prevodioci EU imaju važnu ulogu u njenom radu.

3. Saglasnost

Procedura saglasnosti znači da Vijeće mora dobiti saglasnost Evropskog parlamenta prije donošenja nekih veoma važnih odluka. Procedura je ista kao kod konsultacija, osim što Parlament ne može mijenjati prijedlog: mora ga ili prihvatiti ili odbiti. Prihvatanje ("saglasnost") zahtijeva apsolutnu većinu glasova pri izglasavanju.

Postupak saglasnosti se uglavnom primjenjuje na sporazume sa drugim zemljama, uključujući i sporazume kojima se omogućava pristupanje drugih zemalja Evropskoj uniji.

Ko radi u institucijama EU?

Državni službenici koji rade u institucijama EU dolaze iz svih zemalja članica EU. Oni imaju širok obim aktivnosti i sposobnosti, od onih koji se bave kreiranjem politika i menadžera do ekonomista, inženjera, pravnika, lingvista, sekretarica i osoblja za tehničku podršku. Službenici moraju biti sposobni i spremni da rade u multikulturalnom i višejezičnom okruženju, uglavnom veoma daleko od svoje matične zemlje. Da biste postali državni službenik EU, morate pobijediti jaku konkurenciju na testiranju. Testove na centralnom nivou organizuje Evropski ured za izbor kadrova (EPSO).

Više informacija možete naći na internet stranici: europa.eu/epso

Evropski parlament: glas naroda

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Neposredno izabrano zakonodavno tijelo EU
SLJEDEĆI IZBORI //	Juni 2009. godine
SJEDNICE //	Mjesečne plenarne sjednice se održavaju u Strazburu, dodatne plenarne sjednice i sastanci komiteta u Briselu, sekretarijat u Luksemburgu.
ADRESA //	Plato de Kirhberg, B.P. 1601, L-2929 Luksemburg
TELEFON //	(352) 4300-1
INTERNET ADRESA //	europarl.europa.eu

Evropski parlament (EP) biraju građani Evropske unije kako bi zastupali njihove interese. On potiče još od 1950-tih godina i osnivačkih Ugovora. Od 1979. godine njegove poslanike biraju direktno građani EU.

Izbori se održavaju svakih pet godina, a svaki građanin EU ima pravo da glasa i da se kandiduje na izborima, bez obzira na to gdje žive u EU. Parlament na taj način izražava demokratsku volju skoro 500 miliona građana Unije i zastupa njihove interese u razgovorima sa drugim institucijama EU.

Posljednji izbori su održani u junu 2004. godine. Parlament ima 785 poslanika iz svih 27 zemalja članica EU.

Poslanici u Evropskom parlamentu (MEP) se ne okupljaju po nacionalnim blokovima, već po političkim grupacijama koje su prisutne u cijeloj EU. Među njima su zastupljena sva postojeća gledišta o političkim pitanjima i evropskoj integraciji, od izrazito pro-federalnih do otvoreno

euroskeptičnih.

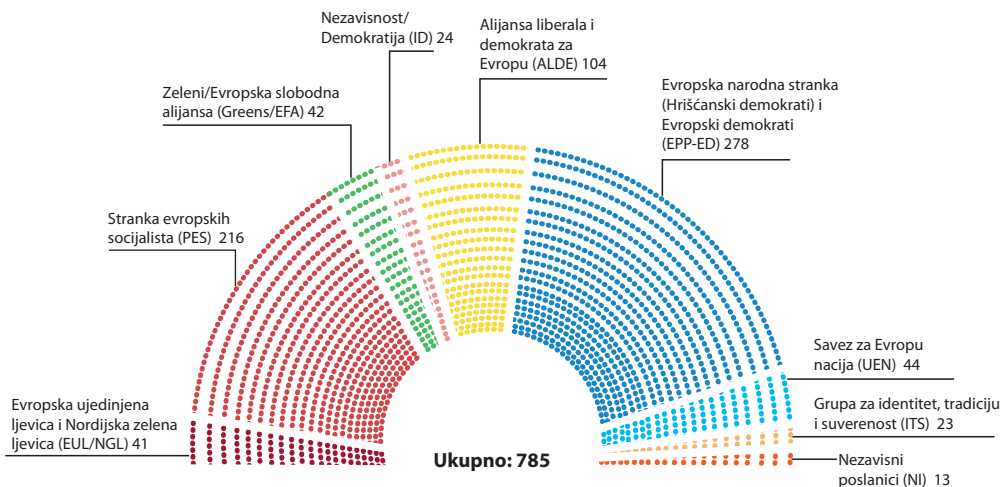
Hans-Gert Pötering je izabran 2007. godine za predsjednika EP i biće na toj funkciji do izbora 2009. godine.

Gdje je sjedište Parlamenta?

Evropski parlament radi na tri lokacije: u Briselu (Belgija), Luksemburgu i Strazburu (Francuska).

Luksemburg je sjedište za administrativne službe ("Generalni sekretarijat"). Sjednice cijelog Parlamenta, poznate kao "plenarne sjednice" se održavaju u Strazburu a ponekad i u Briselu. Sastanci Komiteta se održavaju u Briselu.

Broj mandata prema političkim grupama na dan 1. septembra 2007. godine

Broj mandata po zemljama

Austrija	18	Latvija	9
Belgija	24	Litvanija	13
Bugarska	18	Luksemburg	6
Kipar	6	Malta	5
Češka Republika	24	Nizozemska	27
Danska	14	Poljska	54
Estonija	6	Portugal	24
Finska	14	Rumunija	35
Francuska	78	Slovačka	14
Njemačka	99	Slovenija	7
Grčka	24	Španija	54
Mađarska	24	Švedska	19
Irska	13	Velika Britanija	78
Italija	78	Ukupno	785

Hans-Gert Pötering,
Predsjednik Evropskog parlamenta.

Šta radi Parlament?

Parlament ima tri glavne uloge.

1. Donošenje evropskih zakona – zajednički sa Vijećem, u mnogim oblastima politike. Činjenica da poslanike u EP neposredno biraju građani EU, pomaže garantovanju demokratskog legitimiteta evropskih zakonskih propisa.
2. Parlament vrši demokratski nadzor nad radom drugih institucija EU, naročito Komisije. On ima ovlaštenja da usvoji ili odbije nominacije za komesare i pravo da zatraži od Komisije da podnese kolektivnu ostavku.
3. Kontrolira budžet. Parlament dijeli nadležnost za budžet EU sa Vijećem te tako može da kontrolira potrošnju EU. On usvaja ili odbija budžet u cjelosti.

Ove tri uloge su detaljnije opisane u daljem tekstu.

1. Donošenje evropskih zakona

Najčešća procedura za usvajanje (tj. donošenje) evropskih zakona je “zajedničko odlučivanje” (vidjeti u prethodnom tekstu “Kako se donose odluke u EU”). Ova procedura stavlja Evropski parlament i Vijeće u ravnopravan položaj, i to važi za zakonske propise u širokom spektru oblasti.

U nekim oblastima (na primjer poljoprivredi, ekonomskoj politici, oblasti viza i imigracija) Vijeće samo donosi propise, ali se mora konsultovati sa Parlamentom. Pored toga, potrebna je saglasnost Parlamenta za određene važne politike kao što su omogućavanje drugim zemljama da se pridruže EU.

Parlament takođe daje poticaj za nove zakonske propise tako što nadgleda godišnji plan rada Komisije, razmatra koji su novi zakoni potrebni i traži od Komisije da dostavi svoje prijedloge.

2. Demokratski nadzor

Parlament vrši demokratski nadzor nad drugim institucijama EU na više načina.

Kada novi sastav Komisije stupi na dužnost, njene članove nominuju vlade zemalja članica EU, ali oni ne mogu da budu imenovani bez saglasnosti Parlamenta. Parlament obavlja pojedinačne razgovore sa svakim od njih, uključujući i mogućeg predsjednika Komisije, a zatim glasa o usvajanju sastava Komisije u cjelini.

U toku cijelog trajanja svog mandata, Komisija je politički odgovorna za svoj rad Parlamentu, koji može izglasati “nepovjerenje” i zahtijevati kolektivnu ostavku Komisije.

Uopšteno, Parlament vrši kontrolu redovnom provjerom izvještaja koje mu šalje Komisija (opšti godišnji izvještaj, izvještaji o izvršenju budžeta, itd.). Pored toga, poslanici EP Komisiji redovno postavljaju pitanja na koje su komesari zakonom obavezni da daju odgovore.

Parlament takođe prati rad Vijeća. Poslanici EP redovno postavljaju pitanja Vijeću, a predsjednik Vijeća prisustvuje plenarnim sjednicama EP i učestvuje u važnim debatama.

Parlament može da vrši i druge načine demokratske kontrole razmatranjem peticija koje dobije od građana i formiranjem istražnih odbora.

Na kraju, Parlament daje svoj doprinos pripremi svakog samita EU (sastanci Evropskog vijeća). Na otvaranju svakog samita, poziva se predsjednik Parlamenta da izloži stavove i gledišta Parlamenta o aktuelnim temama i tačkama koje su na dnevnom redu Evropskog vijeća.

3. Kontrola budžeta

O godišnjem budžetu EU zajednički donose odluke Parlament i Vijeće. Parlament raspravlja o budžetu kroz dva uzastopna čitanja, a budžet ne stupa na snagu sve dok ga ne potpiše predsjednik Parlamenta.

Parlamentarni komitet za budžetsku kontrolu prati kako se troši budžet. Pored toga, Parlament svake godine odlučuje da li će odobriti način na koji Komisija raspolaze budžetom. Ovaj proces odobravanja tehnički se naziva "odobrenje trošenja".

Kako je organizovan rad Parlamenta?

Rad Parlamenta je podijeljen u dvije glavne faze.

Pripreme za plenarnu sjednicu. Poslanici EP raspravljaaju o prijedlozima Komisije po komitetima koji su se specijalizovali za pojedinačne oblasti rada EU a na osnovu izvještaja koji pripremi jedan od članova odbora, takozvani "izvjestitelj". Izvještaj daje osnovne podatke i razloge za i protiv prijedloga. O pitanjima stavljenim na debatu raspravljaju i političke grupe.

Poster koji poziva građane Luksemburga da glasaju na prvim direktnim izborima za Evropski parlament 1979. godine.

Plenarna sjednica. Svake godine se održava 12 plenarnih sjednica u Strazburu, u trajanju od četiri dana, i šest dvodnevni sjednica u Briselu. Na tim sjednicama, Parlament razmatra predložene zakonske nacрте i glasa o amandmanima prije nego što donese odluku o tekstu u cjelosti.

Druge stavke sa dnevnog reda Parlamenta mogu da budu "saopštenja" Komisije koja najavljuju namjere u nekoj konkretnoj sferi ili pitanja upućena Komisiji ili Vijeću o tome šta se dešava u EU ili u svijetu uopšte.

Vijeće Evropske unije: glas zemalja članica

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Zakonodavna (u nekim oblastima izvršna) grana EU; zastupa zemlje članice
ČLANOVI //	Jedan ministar iz svake zemlje članice
PREDSJEDNIŠTVO //	Rotira svakih šest mjeseci
SASTANCI //	U Briselu (Belgija), osim u aprilu, junu i oktobru kada se održavaju u Luksemburgu
ADRESA //	Rue de la Loi/Wetstraat 175, B-1049 Brisel
TELEFON //	(32-2) 285 61 11
INTERNET ADRESA //	consilium.europa.eu

Vijeće je glavno tijelo za donošenje odluka u EU. Kao i Evropski parlament, Vijeće je formirano osnivačkim ugovorima iz 1950-tih godina. Ono zastupa zemlje članice i njegovim sastancima prisustvuje po jedan ministar iz svake od državnih vlada zemalja članica EU.

Od predmeta na dnevnom redu zavisi koji će ministri prisustvovati kojim sastancima. Na primjer, ako Vijeće planira raspravljati o pitanjima zaštite okoline, tom sastanku će prisustvovati ministri za zaštitu životne sredine iz svake zemlje EU i onda se to zove "Ekološko vijeće".

Odnose EU sa ostalim zemljama u svijetu vodi "Vijeće za opšte poslove i vanjske odnose". Međutim, ovo Vijeće ima i šire nadležnosti za pitanja opšte politike, tako da sastancima ovog Vijeća može da prisustvuje bilo koji ministar ili državni sekretar kojeg odredi svaka pojedinačna državna vlada u svoje ime.

Sve u svemu, ima devet različitih sastava Vijeća:

- Vijeće za opšte poslove i vanjske odnose,
- Ekonomski i finansijski poslovi (Ecofin),
- Pravosuđe i unutrašnji poslovi,
- Zapošljavanje, socijalna politika, zdravstvo i zaštita potrošača,
- Konkurencija,
- Transport, telekomunikacije, energija,
- Poljoprivreda i ribarstvo,
- Zaštita životne sredine,
- Obrazovanje, omladina i kultura.

Svaki ministar u Vijeću je ovlašten da preuzme obaveze u ime svoje vlade. Drugim riječima, potpis ministra je ujedno i potpis cijele vlade. Ne samo to, svaki ministar u Vijeću za svoj rad odgovara svom državnom Parlamentu i građanima koje taj Parlament zastupa. Zajedno sa učešćem Evropskog parlamenta u procesu

odlučivanja, time je obezbijeđen demokratski legitimitet odluka koje donosi Vijeće.

Predsjednici odnosno premijeri zemalja članica EU, zajedno sa predsjednikom Evropske komisije, se sastaju najviše četiri puta godišnje kao Evropsko vijeće. Ovi sastanci “na vrhu” ili samiti, utvrđuju ukupnu politiku EU i rješavaju pitanja koja nisu mogla da budu riješena na nižem nivou (tj. nisu mogli da ih riješe ministri na sastancima redovnih Vijeća). S obzirom na važnost rasprava u Evropskom vijeću, oni često traju do duboko u noć i privlače mnogo medijske pažnje.

Šta radi Vijeće?

Vijeće ima šest glavnih odgovornosti:

1. Da donosi zakone EU – u mnogim oblastima politike zajedno sa Evropskim parlamentom.
2. Da koordiniše široke ekonomske i socijalne politike zemalja članica.
3. Da zaključuje međunarodne sporazume između EU i drugih zemalja ili međunarodnih organizacija.
4. Da usvaja budžet EU, zajedno sa Evropskim parlamentom.
5. Da definiše i provodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU (CFSP) zasnovanu na smjernicama koje je utvrdilo Evropsko vijeće.
6. Da koordinira saradnju između državnih sudova i policijskih službi u krivičnim predmetima.

Većina ovih odgovornosti se odnosi na domen “Zajednice” – odnosno na oblasti rada u kojima su zemlje članice odlučile da udruže svoj suverenitet i da delegiraju ovlaštenje za donošenje odluka na institucije EU. Ovaj domen je “prvi stub” Evropske unije.

Međutim, druge dvije odgovornosti se u velikoj mjeri odnose na oblasti u kojima zemlje EU nisu delegirale svoja ovlaštenja već jednostavno na tome rade zajednički. To se zove “međuvladina saradnja” i obuhvata drugi i treći stub Evropske unije.

Rad Vijeća je opisan detaljnije u daljem tekstu.

1. Donošenje zakonskih propisa

Najveći dio rada Vijeća se sastoji od donošenja zakonskih propisa u oblastima u kojima su zemlje EU udružile svoj suverenitet. Najčešća procedura je “zajedničko odlučivanje”, u kojem zakonske propise EU donose zajedno Vijeće i Parlament na osnovu prijedloga Komisije. U nekim oblastima, Vijeće ima konačnu riječ ali samo na osnovu prijedloga Komisije i samo nakon što je uzelo u obzir mišljenje Komisije i Parlamenta (vidjeti pod naslovom “Kako se donose odluke u EU”).

2. Koordinacija politika zemalja članica

Zemlje EU su se odlučile za ukupnu ekonomsku politiku zasnovanu na bliskoj koordinaciji svojih državnih ekonomskih politika. Ovu koordinaciju vrše ministri ekonomije i finansija, koji zajedno sačinjavaju Vijeće za ekonomske i finansijske poslove (Ecofin).

Zemlje članice takođe žele i više novih radnih mjesta i poboljšanje obrazovnog, zdravstvenog i sistema socijalne zaštite. Iako je svaka zemlja članica EU odgovorna za sopstvenu politiku u tim oblastima, one se mogu dogovarati o zajedničkim ciljevima i koristiti međusobna iskustva o tome šta je najuspješnije. Ovaj proces se zove “otvoreni metod koordinacije” i primjenjuje se u Vijeću.

Javier Solana, šef za vanjsku politiku EU, iz prve ruke saznaje o stvarnoj situaciji izbjeglica.

3. Zaključivanje međunarodnih sporazuma

Svake godine Vijeće “zaključuje” (tj. zvanično potpisuje) izvjestan broj sporazuma između Evropske unije i zemalja koje nisu članice EU i međunarodnih organizacija. Ti sporazumi obuhvataju širok spektar oblasti kao što su trgovina, saradnja i razvoj, ali se mogu odnositi i na konkretne stvari, kao što su tekstil, ribarstvo, nauka i tehnologija, transport i drugo.

Pored toga, Vijeće može da zaključuje konvencije između samih zemalja članica u oblastima kao što su oporezivanje, zakon o privrednim društvima ili konzularna zaštita. Konvencije takođe mogu da se tiču saradnje u pitanjima slobode, sigurnosti i pravosuđa (vidjeti dalji tekst).

4. Usvajanje budžeta EU

O godišnjem budžetu EU zajednički odlučuju Vijeće i Evropski parlament.

5. Zajednička vanjska i sigurnosna politika

Zemlje članice EU zajedno rade na izradi vanjske i sigurnosne politike (CFSP). Međutim, vanjska politika, sigurnost i odbrana su pitanja nad kojima pojedinačne državne vlade zemalja članica zadržavaju nezavisnu kontrolu. Pa ipak, zemlje članice EU su uvidjele prednosti zajedničkog rada na tim pitanjima, tako da je Vijeće glavni forum gdje se odvija ova “međunarodna saradnja”. Pored pitanja odbrane, ova saradnja obuhvata i zadatak upravljanja kriznim situacijama, kao što su humanitarne i misije spasavanja, održavanje i uspostavljanje mira u problematičnim oblastima. Zemlje EU nastoje da angažuju vojne i policijske snage i koordiniraju njihove akcije, tako da ih mogu upotrijebiti u koordinaciji sa diplomatskom i ekonomskom akcijom. Tim mehanizmima je EU pomogla u održavanju mira, izgradnji demokratije i potsticanju ekonomskog napretka u dalekim zemljama kao što su Indonezija, Demokratska Republika Kongo i zemlje jugoistočne Evrope.

6. Sloboda, sigurnost i pravosuđe

Građani EU mogu da žive i rade u bilo kojoj zemlji unutar Evropske unije za koju se opredijele, i prema tome treba da imaju jednak pristup građanskom pravu bilo gdje u Evropskoj uniji. Zato je potrebno da državni sudovi rade na tome da omoguće, na primjer, da sudska presuda u predmetu razvoda braka ili starateljstva nad djetetom, izrečena u jednoj od zemalja članica EU, bude priznata u svim drugim zemljama EU. Sloboda kretanja unutar EU je od velike koristi građanima koji poštuju zakon, ali to takođe zloupotrebljavaju međunarodni kriminalci i teroristi. Kako bi se riješili problemi prekograničnog kriminala, neophodna je prekogranična saradnja državnih sudova, policijskih snaga, carinskih i imigracionih službi svih zemalja članica EU.

Oni moraju osigurati na primjer:

- Uspješnu policijsku kontrolu vanjskih granica EU;
- Razmjenu informacija između carinskih službenika i policije o kretanju lica za koje se sumnja da krijumčare drogu ili ljude;

- Isti način procjene i postupanja sa azilantima na cijeloj teritoriji EU, čime se sprečava postojanje povoljnijih uslova za “kupovinu azila”.

Takvim i sličnim pitanjima se bavi Vijeće za pravosuđe i unutrašnje poslove, odnosno ministri pravde i ministri unutrašnjih poslova zemalja članica. Cilj je da se stvori jedinstvena “oblast slobode, sigurnosti i pravosuđa” na prostoru unutar granica EU.

Kako je organizovan rad Vijeća?

Predsjedavanje Vijećem

Predsjedavanje Vijećem se smjenjuje svakih šest mjeseci. Drugim riječima, svaka zemlja EU naizmjenično preuzima vođenje poslova Vijeća i predsjedavanje sastancima u datom šestomjesečnom periodu, unaprijeđuje zakonodavstvo i donošenje političkih odluka kao i kompromisa među zemljama članicama.

Slobodno kretanje ljudi i robe unutar EU je omogućilo da ovakve carinske provjere, prilikom putovanja unutar Evrope, postanu prošlost.

Generalni sekretarijat

Generalni sekretarijat pomaže u predsjedavanju Vijećem tako što priprema i osigurava nesmetano funkcionisanje rada Vijeća na svim nivoima.

Javier Solana je 2004. godine ponovo imenovan za generalnog sekretara vijeća. On je u isto vrijeme i Visoki predstavnik za vanjsku i sigurnosnu politiku (CFSP) i u tom svojstvu pomaže da se kordiniraju aktivnosti Evropske unije na svjetskoj pozornici.

Generalnom sekretaru u radu pomaže zamjenik generalnog sekretara koji je zadužen da upravlja radom Generalnog sekretarijata.

Coreper (Komitet stalnih predstavnika)

Svaka zemlja EU ima svoju stalnu postavku ("predstavništvo") u Briselu, koje zastupa i štiti njene državne interese na nivou EU. Šef takvog predstavništva je praktično ambasador te zemlje pri EU.

Ti ambasadori su poznati "stalni predstavnici" i oni se sastaju jednom sedmično u okviru Komiteta stalnih predstavnika (Coreper). Uloga ovog Komiteta je da priprema rad Vijeća, sa izuzetkom većine pitanja iz oblasti poljoprivrede, kojima se bavi Specijalni komitet za poljoprivredu. Coreperu u radu pomaže određeni broj radnih grupa kojima prisustvuju zvaničnici iz predstavništava ili iz državnih uprava.

Sigurnost i odbrana

Vijeću u radu pomaže posebna struktura kada se radi o pitanjima sigurnosti i odbrane:

Odbor za politiku i sigurnost (PSC), koji za tu saradnju predstavlja isto što i Coreper za druge vrste odluka;

Komitet za vojna pitanja Evropske unije (EUMC), koji se sastoji od načelnika generalštabova zemalja članica;

Vojno osoblje Evropske unije (EUMS), kojeg sačinjavaju vojni i civilni stručnjaci koje su zemlje članice delegirale u Sekretarijat Vijeća;

Komitet za civilne aspekte upravljanja kriznim situacijama.

Koliko glasova pripada pojedinim zemljama?

Odluke u Vijeću se donose glasanjem. Zemlja ima utoliko više glasova ukoliko je brojnije njeno stanovništvo, ali brojevi idu u prilog zemljama sa manjim brojem stanovnika:

Francuska, Njemačka, Italija i Velika Britanija	29
Poljska i Španija	27
Rumunija	14
Nizozemska	13
Belgija, Češka Republika, Grčka, Mađarska i Portugal	12
Austrija, Bugarska i Švedska	10
Danska, Finska, Irska, Litvanija i Slovačka	7
Kipar, Estonija, Latvija, Luksemburg i Slovenija	4
Malta	3
Ukupno	345

Glasanje sa kvalifikovanom većinom

U nekim naročito osjetljivim oblastima, kao što su zajednička vanjska i sigurnosna politika, oporezivanje, azil i imigraciona politika, odluke Vijeća moraju biti jednoglasne. Drugim riječima, svaka zemlja članica ima pravo veta po tim pitanjima.

Međutim, u većini slučajeva Vijeće donosi odluke "glasovima kvalifikovane većine".

Kvalifikovana većina je postignuta:

- Ako većina zemalja članica (u nekim slučajevima dvotrećinska većina) glasa za odluku; i
- Ako je dato najmanje 255 glasova za odluku, što čini 73.9% od ukupnog broja glasova.

Pored toga, zemlja članica može zatražiti potvrdu da glasovi "ZA" čine najmanje 62% od ukupnog broja stanovnika Unije. Ako se utvrdi da to nije slučaj, odluka neće biti usvojena.

Evropska komisija: promovisanje zajedničkog interesa

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Izvršno tijelo EU i inicijator zakonskih prijedloga
ČLANOVI //	27, po jedan iz svake zemlje članice
DUŽINA MANDATA //	Pet godina (2004-2009)
ADRESA //	B-1049 Brisel
TELEFON //	(32 2) 299 11 11
INTERNET ADRESA //	ec.europa.eu

Komisija je u svom radu nezavisna od državnih vlada. Njen posao je da zastupa i štiti interese EU kao cjeline. Ona priprema prijedloge za nove zakonske propise EU koje predstavlja Evropskom parlamentu (EP) i Vijeću.

Ona je takođe i izvršni organ EU – drugim riječima, ona je odgovorna za izvršenje odluka Parlamenta i Vijeća. To znači vođenje svakodnevnih poslova Evropske unije: provođenje njenih politika, vođenje njenih programa i trošenje njenih sredstava.

Isto kao i Evropski parlament i Vijeće, Evropska komisija je osnovana 1950-tih godina osnivačkim ugovorima EU.

Šta je Komisija?

Izraz "Komisija" se upotrebljava u dva smisla. Kao prvo, odnosi se na grupu žena i muškaraca – po jedno iz svake zemlje članice – imenovanih da vode instituciju i donose odluke. Kao drugo, izraz "Komisija" se odnosi na samu instituciju i njeno osoblje.

Neformalno, imenovani članovi Komisije su poznati kao "komesari". U načelu, svi oni obavljaju političke funkcije u svojim zemljama i mnogi od njih su bili ministri u svojim vladama, ali kao članovi Komisije su obavezni da djeluju u interesu Unije kao cjeline i da ne primaju instrukcije od svojih državnih vlada.

Novi sastav Komisije se imenuje svakih pet godina u roku od šest mjeseci nakon izbora za Evropski parlament. Procedura je sljedeća:

- Vlade zemalja članica se zajednički dogovaraju koga da imenuju za novog predsjednika Komisije;
- Kandidata za predsjednika Komisije zatim odobrava Parlament;

- Kandidat za predsjednika Komisije, u razgovoru sa vladama zemalja članica, bira druge članove Komisije;
- Novi sastav Parlamenta zatim razgovara sa svakim kandidatom za komesara i nakon toga daje mišljenje o cijelom timu. Kada novi sastav Komisije bude odobren, može zvanično početi sa radom.

Mandat sadašnjeg sastava Komisije traje do 31. oktobra 2009. godine. Njen predsjednik je Jose Manuel Baroso.

Komisija je za svoj rad politički odgovorna Parlamentu, koji ima ovlaštenje da izglasavanjem nepovjerenja raspusti cijelu Komisiju. Pojedinačni članovi Komisije moraju da podnesu ostavku ukoliko to od njih zatraži predsjednik a drugi komesari se sa tim saglase.

Komisija je zastupljena na svim sjednicama Parlamenta na kojima mora da objašnjava i obrazlaže svoju politiku. Ona takođe mora da odgovara na pitanja koja postavljaju poslanici u EP u usmenoj ili pisanoj formi.

Svakodnevne poslove Komisije obavljaju njeni administrativni službenici, stručnjaci, prevodioci, tumači i osoblje u sekretarijatu. Komisija trenutno zapošljava oko 23.000 državnih službenika. To možda zvuči previše ali ustvari taj broj je manji od broja službenika koje upošljava opštinsko vijeće srednje veličine nekog tipičnog grada u Evropi.

Gdje je sjedište Komisije?

“Sjedište” Komisije je u Briselu (Belgija), ali ona ima svoje urede u Luksemburgu, predstavništva u svim zemljama EU i delegacije u mnogim prijestonicama u svijetu.

Šta radi Komisija?

Evropska komisija ima četiri glavne uloge:

1. da predlaže zakonske propise Parlamentu i Vijeću;
2. da upravlja i provodi politike i budžet EU;
3. da provodi zakonske propise EU (zajedno sa Evropskim sudom pravde);
4. da predstavlja Evropsku uniju na međunarodnoj sceni, na primjer kod pregovaranja u cilju sklapanja sporazuma između EU i drugih zemalja.

1. Predlaganje novih zakonskih propisa

Komisija ima “pravo inicijative”. Drugim riječima, Komisija je odgovorna za izradu prijedloga novih zakonskih propisa u EU, koje ona zatim predstavlja Parlamentu i Vijeću. Cilj tih prijedloga mora da bude odbrana interesa Unije i njenih građana, a ne interesa nekih pojedinačnih zemalja ili industrija.

Prije podnošenja bilo kog prijedloga, Komisija mora biti upoznata o novim situacijama i problemima koji se javljaju u Evropi i mora razmotriti da li je donošenje propisa na nivou

Po jedan komesar iz svake zemlje članice EU.

EU najbolji način da se te situacije i problemi riješe. Zbog toga je Komisija u stalnom kontaktu sa velikim brojem različitih interesnih grupa i dva savjetodavna tijela – Evropskim ekonomskim i socijalnim komitetom i Komitetom regija. Pored toga, ona uzima u obzir i mišljenja državnih skupština i vlada.

Komisija će predložiti akciju na nivou EU samo ako smatra da se dati problem ne može efikasnije riješiti akcijom na državnom, regionalnom ili lokalnom planu. Ovaj pristup kojim se pitanja rješavaju na najnižem mogućem nivou se naziva “princip subsidijarnosti”.

Ukoliko Komisija zaključi da je potreban zakonski propis na nivou EU, sačiniće tekst prijedloga za koji vjeruje da će uspješno razriješiti problem i da će njime zadovoljiti najširi mogući skup interesa. Da bi tehnički detalji bili dobro urađeni, Komisija se konsultuje sa stručnjacima putem raznih savjetodavnih komiteta i konsultativnih grupa. Ona vrlo često u tu svrhu objavljuje “zelene” i “bijeje” knjige, održava tribune, traži mišljenje civilnog društva i pripremu stručnih specijalističkih izvještaja, i često se neposredno konsultuje sa javnošću prije nego što podnese zvanični prijedlog, kako bi bila sigurna da ima što je moguće potpuniju sliku.

2. Provođenje politika i budžeta EU

Kao izvršno tijelo Evropske unije, Komisija je odgovorna za upravljanje i izvršenje budžeta EU. Najveći dio stvarnog trošenja vrše državne i lokalne vlasti, ali Komisija je odgovorna za nadzor nad tim trošenjem – pod budnim okom Suda revizora. Obje ove institucije nastoje da obezbijede dobro finansijsko upravljanje. Evropski parlament daje odobrenje Komisiji za realizaciju budžeta samo ako je zadovoljan nalazima godišnjeg izvještaja Suda revizora.

Pored toga, Komisija mora izvršavati odluke koje donesu Parlament i Vijeće, kao što su odluke koje se odnose na zajedničku

Novčanim sredstvima EU se unaprijeđuje telekomunikacijska infrastruktura u manje razvijenim regijama EU.

poljoprivrednu politiku, ribarstvo, energiju, regionalni razvoj, zaštitu životne sredine ili omladinu, obrazovnu obuku i razmjenu studenata, kao što je program Erasmus Mundus. Ona ima važnu ulogu i u politici konkurencije kako bi obezbijedila jednake uslove za rad poslovnih organizacija. Komisija ima pravo da zabrani spajanje kompanija ako ocijeni da će to dovesti do nepoštene konkurencije. Takođe, Komisija mora da osigura da zemlje EU ne remete konkurenciju prekomjernim subvencioniranjem svojih industrija.

3. Provedba evropskih zakonskih propisa

Komisija djeluje kao “čuvar Ugovora”. To znači da je Komisija, zajedno sa Evropskim sudom pravde, odgovorna da osigura propisnu primjenu zakona u svim zemljama članicama.

Ako utvrdi da neka od zemalja članica EU ne primjenjuje zakonske propise EU, Komisija pokreće proces koji se naziva “procedura rješavanja povrede prava”. Prvi korak je da se vladi te zemlje pošalje zvanično pismo u kojem se navodi zašto Komisija smatra je da ta zemlja povrijedila pravo EU i daje joj rok za slanje detaljnog objašnjenja.

Ako zemlja članica ne pruži zadovoljavajuće objašnjenje ili ne ispravi stvar, Komisija šalje drugo pismo u kojem potvrđuje da je došlo do povrede prava EU i ostavlja rok za ispravljanje povrede. Ako se zemlja članica i pored toga ne povinuje zahtjevu, Komisija prosljeđuje predmet Evropskom sudu pravde na odlučivanje. Presude Suda su obavezujuće za sve zemlje članice i institucije EU. U slučajevima kada država članica i dalje ne postupi shodno sudskoj odluci, Sud može da izrekne finansijske sankcije.

4. Predstavljanje EU na međunarodnoj sceni

Evropska komisija je važan glasnogovornik Evropske unije na međunarodnom planu. Ona je glas EU na međunarodnim forumima, kao što je Svjetska trgovinska organizacija, u pregovorima o međunarodnom sporazumu o klimatskim promjenama, Kjoto Protokolu i u važnim humanitarnim i trgovinskim partnerstvima Evropske unije sa zemljama u razvoju u Africi, na Karibima i na Pacifiku, što je poznato kao Sporazum iz Kotonua.

Pored toga, Komisija nastupa i pregovara u ime EU u oblastima u kojima su zemlje članice udružile svoj suverenitet. To se radi na osnovu prethodno postignutih sporazuma sa državama.

Kako je organizovan rad Komisije?

Predsjednik Komisije odlučuje koji će komesar biti zadužen za koju oblast politike i vrši preraspodjelu njihovih odgovornosti (ukoliko bude potrebno) tokom trajanja mandata Komisije.

Komisija se obično sastaje jednom sedmično, obično srijedom i uglavnom u Briselu. Svaku stavku sa dnevnog reda predstavlja komesar koji je odgovoran za datu oblast politike, a zatim cijeli tim donosi zajedničku odluku o tome.

Osoblje Komisije je organizovano po odjelima koji su poznati kao “generalne direkcije” (DG) i “službe” (kao što je Pravna služba). Svaka DG je odgovorna za neku konkretnu oblast politike i njome rukovodi generalni direktor koji za svoj rad odgovara nadležnom komesaru. Ukupnu koordinaciju rada osigurava Generalni sekretarijat koji priprema sedmične sastanke Komisije. Njime rukovodi generalni sekretar, koji za svoj rad odgovara direktno predsjedniku Komisije.

Generalne direkcije osmišljavaju i izrađuju zakonske prijedloge, ali njihovi prijedlozi postaju zvanični tek kada ih na svom sedmičnom sastanku “usvoji” Komisija. Procedura otprilike teče na sljedeći način:

Na primjer, pretpostavimo da Komisija ocijeni da postoji potreba za zakonskim propisom EU o sprečavanju zagađenja evropskih rijeka. Prijedlog će izraditi Generalna direkcija za zaštitu životne sredine, na osnovu obimnih konsultacija sa organizacijama koje dolaze iz evropske industrije, poljoprivrede i zaštite životne sredine, i sa ministarstvima za zaštitu životne sredine iz zemalja članica EU. O tom nacrtu će biti obavljena diskusija i sa drugim odjelima unutar Komisije koja su zainteresovana za datu temu, a nacrt će provjeriti Pravna služba i Generalni sekretarijat.

Predsjednik Evropske komisije Jose Manuel Baroso uviđa dramatične posljedice klimatskih promjena koje već postoje na Grenlandu.

Kada prijedlog bude potpuno spreman, biće uvršten na dnevni red jedne od sjednica Komisije. Ako najmanje 14 od ukupno 27 komesara prihvati prijedlog, Komisija ga usvaja i on dobija bezuslovnu podršku cijelog tima. Dokument se zatim šalje i Evropskom

parlamentu na odlučivanje. Komisija može poslije toga da vrši izmjene i dopune u smislu komentara dobijenih od ove dvije institucije, a zatim da vrati prijedlog na konačno usvajanje.

Evropski sud pravde: poštivanje zakona

OSNOVNI PODACI:

ULOGA //	Presuđivanje u predmetima koji su Sudu predate na odlučivanje
SUD PRAVDE //	Po jedan sudija iz zemlje članice EU; osam opštih pravobranilaca
PRVOSTEPENI SUD //	Najmanje jedan sudija iz zemlje članice EU (27 u 2007.godini)
TRIBUNAL DRŽAVNE SLUŽBE //	Sedam sudija
TRAJANJE MANDATA //	Šest godina sa mogućnošću ponovnog izbora
ADRESA //	Boulevard Konrad Adenauer, L-2925, Luksemburg
TELEFON //	(352) 43 03-1
INTERNET ADRESA //	curia.europa.eu

Sud pravde Evropskih zajednica (često se pominje samo kao "Sud") datira još od prvih ugovora EU, Ugovora o Evropskoj zajednici uglja i čelika iz 1952. godine. Sjedište suda je u Luksemburgu.

Njegov zadatak je da osigura da se zakonski propisi Evropske unije tumače i primjenjuju na isti način u svim zemljama EU, tako da je zakon jednak za sve. Na primjer, Sud vodi računa o tome to državni sudovi zemalja članica ne donose različite presude u istim predmetima.

Sud takođe vodi računa o tome da zemlje članice i institucije EU ispunjavaju ono što zakon od njih zahtijeva. Sud ima moć da rješava pravne sporove između zemalja članica EU, institucija EU, poslovnih organizacija i pojedinaca.

Sastav Suda čine po jedan sudija iz svake zemlje članice, tako da je zastupljeno svih 27 državnih pravnih sistema EU. Međutim u cilju efikasnosti rada, Sud vrlo rijetko zasjeda u punom sastavu. Sud obično zasjeda kao "Veliko

vijeće" od samo 13 sudija ili u vijećima od po troje ili petoro sudija.

Sudu u radu pomaže osam "opštih pravobranilaca". Njihova uloga je da iznesu mišljenja o predmetima koji su predate Sudu na odlučivanje. Oni to moraju raditi javno i nepristrasno.

Sudije i opšti pravobranioци su ljudi čija je nepristrasnost van svake sumnje. Oni posjeduju kvalifikacije ili stručnost koji su potrebni za imenovanje na najviše pravosudne funkcije u svojim matičnim zemljama. Njih u Sud pravde imenuju zajedničkim dogovorom vlade zemalja članica EU. Svaki sudija se bira na mandat u trajanju od 6 godina sa mogućnošću ponovnog izbora.

1998. godine osnovan je Prvostepeni sud kako bi pomogao Sudu pravde da riješi ogromni broj predmeta i pruži građanima bolju zaštitu. Ovaj Sud (koji je dodan Sudu pravde) je zadužen da presuđuje u određenim vrstama predmeta,

posbno u slučaju tužbi koje su podnijela fizička lica, kompanije i neke organizacije, i u predmetima koji se tiču zakona o konkurenciji. I ovaj Sud se sastoji od po jednog sudije iz svake zemlje članice.

Tribunal državne službe EU presuđuje u sporovima između Evropske unije i njene državne službe. Ovaj Tribunal se sastoji od sedam sudija i dodat je Prvostepenom sudu.

Evropski sud pravde, Prvostepeni sud i Tribunal državne službe EU imaju predsjednike koje biraju među sobom sudije na mandate od tri godine sa mogućnošću ponovnog izbora. Vasilios Skuris je izabran za predsjednika Suda pravde 2003. godine. Marc Jaeger je izabran za predsjednika Prvostepenog suda 2007. godine. Paul J. Mahoney je izabran za predsjednika Tribunal državne službe EU 2005. godine.

Šta radi Sud?

Sud donosi presude u predmetima koji su mu podneseni. Pet najčešćih vrsta predmeta su:

1. zahtjevi za donošenje preliminarne presude;
2. tužbe zbog neizvršenja obaveze;
3. tužbe za poništenje;
4. tužbe zbog nečinjenja;
5. tužbe radi odštete.

Svaki od ovih predmeta su detaljnije objašnjeni u daljem tekstu.

1. Procedura za donošenje preliminarne presude

Državni sudovi svake zemlje članice EU su odgovorni za propisnu primjenu zakonskih propisa EU u svojoj zemlji. Međutim, postoji rizik da sudovi u zemljama članicama tumače zakone EU na različite načine.

Da bi se to spriječilo, postoji "procedura preliminarne presude". To znači da, ako državni sud neke od zemalja članica, iz bilo kog razloga nije siguran u pogledu tumačenja ili važenja nekog zakonskog propisa EU, može zatražiti savjet od Suda pravde. Takav savjet se daje u vidu "preliminarne presude".

© Alamy/mageslect

Stjuardese su nekoliko puta od Evropskog suda pravde dobile presude u svoju korist o jednakim platama i jednakim pravima.

2. Tužbe zbog neizvršenja obaveze

Evropska komisija može da pokrene ovaj postupak ukoliko ima razloga da vjeruje da neka od zemalja članica ne ispunjava obaveze u skladu sa zakonskim propisima EU. Isti postupak može pokrenuti i bilo koja zemlja članica EU.

U oba slučaja Sud ispituje navode iz tužbe i donosi presudu. Ako se utvrdi da je optužena zemlja članica zaista kriva, ona mora bez odlaganja ispraviti stvari. Ako Sud utvrdi da zemlja članica nije ispoštovala datu presudu, može da izrekne novčanu kaznu toj zemlji.

3. Tužbe za poništenje

Ako bilo koja od zemalja članica, Vijeće, Evropska komisija ili (pod određenim uslovima) Parlament smatra da je neki zakonski propis EU nezakonit, imaju pravo da od Suda pravde zahtijevaju njegovo poništenje.

Te "tužbe za poništenje" mogu da podnesu i fizička lica koja žele da Sud poništi određeni zakonski propis jer ima direktan i štetan uticaj na njih kao pojedince.

Ako Sud utvrdi da zakonski propis o kojem je riječ nije bio propisno usvojen ili da nije pravilno zasnovan na Ugovorima, može da ga proglasi ništavnim.

4. Tužbe zbog nečinjenja

Ugovor zahtijeva da Evropski parlament, Vijeće i Komisija donose određene odluke pod određenim uslovima. Ukoliko to ne učine, zemlje članice, druge institucije EU i (pod određenim uslovima) pojedinci ili kompanije mogu da podnesu prigovor Sudu tako da navedeno nečinjenje bude zvanično zabilježeno.

5. Tužbe radi odštete

Bilo koje lice ili poslovna organizacija, koji pretrpe štetu kao rezultat činjenja ili nečinjenja Zajednice ili njenog osoblja, mogu podnijeti tužbu Prvostepenom sudu kojom zahtijevaju odštetu.

Kako je organizovan rad Suda?

Predmeti se predaju sudskoj pisarnici i za svaki predmet se dodijeli jedan sudija i jedan opšti pravobranilac.

Dalja procedura se odvija u dvije faze: prva je pisana a zatim slijedi usmena faza.

U prvoj fazi, sve uključene strane predaju svoje pisane podneske a sudija, kojem je dodijeljen predmet, sačinjava izvještaj u kojem rezimira sadržaj podneska i pravnu osnovu predmeta.

Zatim slijedi druga faza – javna rasprava. U zavisnosti od značaja i složenosti predmeta, rasprava se vodi pred sudskim vijećem od tri, pet ili trinaest sudija ili pred sudskim vijećem u punom sastavu. Na raspravi advokati stranaka iznose svoje argumente pred sudijom i opštim pravobraniocem, koji mogu da im postavljaju pitanja. Opšti pravobranilac zatim daje svoje mišljenje poslije kojeg sudije raspravljaju, odlučuju o predmetu i daju presudu. Presuda ne mora obavezno da prati mišljenje opšteg pravobranioca.

Presude se u Sudu donose većinom glasova i objavljuju na javnoj raspravi. Izdvojena mišljenja se ne izražavaju. Odluke se objavljuju na dan kada su donešene.

Postupak pred Prvostepenim sudom je sličan, osim što u postupku opšti pravobranilac ne daje mišljenje.

Evropski sud revizora: vrijednost koju dobijate za svoj novac

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Provjerava da li se sredstva EU pravilno koriste
ČLANOVI //	Po jedan sudija iz svake zemlje članice EU
MANDAT //	Članovi se biraju na mandat od šest godina sa mogućnošću od ponovnog izbora
ADRESA //	12 rue Alcide de Gasperi, L-1615 Luksemburg
TELEFON //	(352) 43 98-1
INTERNET ADRESA //	eca.europa.eu

Sud revizora je osnovan 1975. godine. Sjedište Suda je u Luksemburgu. Zadatak Suda je da provjerava da li se sredstvima EU upravlja pravilno tako da građani Unije dobiju najveću vrijednost za svoj novac. Sud ima pravo da obavi reviziju poslovanja svakog lica ili organizacije koja raspolaže sredstvima EU.

U sastavu Suda se nalazi po jedan član iz svake zemlje članice EU kojeg imenuje Vijeće na mandate od šest godina, sa mogućnošću ponovnog izbora. Članovi zatim između sebe biraju predsjednika Suda na mandate od tri godine koji se može obnoviti. Hubert Weber je predsjednik Suda revizora od januara 2005. godine.

Šta radi Sud?

Glavna uloga Suda je da provjerava da li se budžet EU pravilno realizuje – drugim riječima provjerava da su prihodi i rashodi zakonski stečeni, potrošeni i evidentirani, te da obezbijedi zdravo finansijsko poslovanje. Prema tome, rad ovog Suda doprinosi garancijama da

sistem EU funkcioniše ekonomski, uspješno, djelotvorno i transparentno.

U izvršavanju svojih zadataka, Sud može da ispituje poslovnu dokumentaciju bilo koje lica ili organizacije koja upravlja prihodima ili rashodima EU. Sud često vrši provjere na licu mjesta. Njegovi zaključci su sadržani u izvještajima kojima Sud upozorava Komisiju i vlade zemalja članica EU o bilo kakvom problemu.

Da bi efikasno obavljao svoj posao, Sud revizora mora da bude potpuno nezavisan od drugih institucija, ali da u isto vrijeme održava stalne kontakte s njima.

Jedna od njegovih ključnih funkcija je da pomaže Evropskom parlamentu i Vijeću tako što im svake godine predstavi revizorski izvještaj o prethodnoj finansijskoj godini. Parlament detaljno razmatra izvještaj ovog Suda prije nego odluči da li će odobriti kako je Komisija raspolagala budžetom. Ukoliko je zadovoljan izvještajem, Sud revizora dostavlja

Vijeću i Parlamentu izjavu o uvjerenosti da je novac evropskih građana propisno korišten.

Kako je organizovan rad Suda

Sud revizora ima oko 800 uposlenih, uključujući prevodioce, administratore i revizore. Revizori su podijeljeni u "revizorske grupe". Oni pripremaju nacрте izvještaja o kojima Sud donosi odluke.

Revizori često odlaze u inespекcije drugih institucija EU, zemalja članica i bilo koje zemlje koja je primila pomoć od EU. Međutim, iako se rad Suda u velikoj mjeri tiče novca za koji je

odgovorna Komisija, u praksi su državne vlasti te koje raspolažu sa 80% ukupne potrošnje EU.

Sud revizora nema sopstvena zakonska ovlaštenja. Kada revizori otkriju neku prevaru ili nepravilnost, oni o tome obavještavaju OLAF – Evropski ured za borbu protiv prevara. OLAF je služba Evropske komisije sa posebnim statusom koji osigurava njegovu potpunu autonomiju.

© Van Parys Media

Ušne markice pomažu revizorima EU u vođenju evidencije gdje je potrošen novac EU.

Evropski ekonomski i socijalni komitet: glas civilnog društva

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Zastupa organizovano civilno društvo
ČLANOVI //	344
DUŽINA MANDATA //	Četiri godine
SASTANCI //	Jednom mjesečno u Briselu
ADRESA //	Rue Belliard 99, B-1040 Brisel
TELEFON //	(32-2) 546 90 11
INTERNET ADRESA //	eesc.europa.eu

Evropski ekonomski i socijalni komitet (EESC) je osnovan 1957. godine Rimskim ugovorom i ima 344 člana. Broj predstavnika iz svih zemalja članica EU približno odražava veličinu njenog stanovništva. Broj članova prema zemlji članici je sljedeći:

Francuska, Njemačka, Italija i Velika Britanija	24
Poljska, Španija	21
Rumunija	15
Austrija, Belgija, Bugarska, Češka Republika, Grčka, Mađarska, Nizozemska, Portugal i Švedska	12
Danska, Finska, Irska, Litvanija i Slovačka	9
Estonija, Latvija i Slovenija	7
Kipar i Luksemburg	6
Malta	5
Ukupno	344

Evropski ekonomski i socijalni komitet je savjetodavno tijelo koje predstavnicima evropskih interesnih grupa, kao što su organizacije poslodavaca i sindikata, i drugim tijelima "organizovanog civilnog društva", kao na primjer udruženje potrošača, daje formalnu platformu za izražavanje svojih stavova o pitanjima unutar Evropske unije.

Članove nominuju vlade zemalja članica EU ali su oni u svom radu politički potpuno nezavisni. Imenuju se na mandat u trajanju od 4 godine, sa mogućnošću ponovnog izbora.

Komitet se sastaje u plenarnom sastavu a njihove sjednice priprema šest pododbora koji su poznati kao "sekcije", gdje svaka od njih radi na konkretnim oblastima politike. Komitet bira svog predsjednika i dva potpredsjednika na mandat od dvije godine. Dimitris Dimitriadis je predsjednik EESC-a od oktobra 2006. godine.

Šta radi EESC?

Evropski ekonomski i socijalni komitet ima tri glavne uloge:

- Da savjetuje Evropski parlament, Vijeće Evropske unije i Evropsku komisiju, bilo na njihov zahtjev ili na sopstvenu inicijativu;
- Da podstakne civilno društvo na snažnije uključjenje u kreiranje politike u EU;
- Da podrži ulogu civilnog društva u zemljama van EU i da im pomogne u uspostavljanju savjetodavnih struktura.

Mišljenja Komiteta se prosljeđuju važnim institucijama – Vijeću, Komisiji i Evropskom parlamentu. Komitet se mora konsultovati prije donošenja odluka iz oblasti ekonomske, socijalne, regionalne i politike očuvanja životne sredine. Prema tome, Komitet ima jednu od ključnih uloga u procesu donošenja odluka u Uniji. EESC je most koji spaja Uniju sa njenim građanima i promovise evropsko društvo koje će u većoj mjeri da se uključi i učestvuje u odlučivanju i time postane demokratskije.

Ko su članovi EESC-a?

Radeći većinom u svojim matičnim zemljama, članovi Komiteta čine tri grupe koje zastupaju poslodavce, zaposlene i razne druge ekonomske i socijalne interese.

Grupu poslodavaca čine članovi koji dolaze iz privatnog i javnog sektora industrije, malih i srednjih preduzeća, privrednih komora, trgovina na malo i veliko, bankarstva, osiguranja, transporta i poljoprivrede.

Grupa zaposlenih predstavlja sve kategorije zaposlenih, od fizičkih radnika do direktora. Njeni članovi dolaze iz državnih sindikalnih organizacija.

Grupa raznih interesa zastupa nevladine organizacije (NVO), organizacije poljoprivrednih proizvođača, male firme, zanate i zanimanja, zadruge i neprofitna udruženja, potrošačke i ekološke organizacije, naučnu i akademsku zajednicu i udruženja koja zastupaju porodicu i lica sa invaliditetom.

Organizacije koje zastupaju interese porodica su među mnogim grupama u društvu koje svoj glas izražavaju kroz EESC.

Komitet regija: glas regionalnih i lokalnih vlasti

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Zastupa regionalne i lokalne vlasti
ČLANOVI //	344
DUŽINA MANDATA //	Četiri godine
SASTANCI //	Pet plenarnih sjednica godišnje u Briselu
ADRESA //	Rue Belliard 101, B-1040 Brussels
TELEFON//	(32-2) 282 22 11
INTERNET ADRESA //	cor.europa.eu

Komitet regija (CoR) je osnovan je 1994. godine Ugovorom o Evropskoj uniji i ima 344 člana. Broj predstavnika iz svih zemalja članica EU približno odražava veličinu njenog stanovništva. Broj članova prema zemlji članici je sljedeći:

Francuska, Njemačka, Italija i Velika Britanija	24
Poljska i Španija	21
Rumunija	15
Austrija, Belgija, Bugarska, Češka Republika, Grčka, Mađarska, Nizozemska, Portugal i Švedska	12
Danska, Finska, Irska, Litvanija i Slovačka	9
Estonija, Latvija i Slovenija	7
Kipar i Luksemburg	6
Malta	5
Ukupno	344

Komitet regija je savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika evropskih regionalnih i lokalnih vlasti. Komitet regija se mora konsultovati prije nego što se u EU donesu odluke o pitanjima kao što su regionalna politika, zaštita životne sredine, kultura, obrazovanje i transport – jer je sve to domen rada lokalne i regionalne vlasti.

U Komitet se biraju predstavnici koji su članovi ili važni učesnici lokalne i regionalne vlasti u svojoj matičnoj regiji. Članove u Komitet nominuju njihove državne vlade a odobrava Vijeće Evropske unije na mandat u trajanju od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora. Svaka zemlja članica na svoj način bira članove u Komitet, ali skup mora da odrazi politički i geografski balans. Ako im prestane izborni mandat u matičnoj zemlji, moraju se povući iz Komiteta.

Postoje četiri političke grupacije: Evropska narodna stranka, Stranka evropskih socijalista, Alijansa liberala i demokrata za Evropu i Unija za Evropu naroda – Evropska alijansa.

Predsjednik Komiteta regija se bira između članova na mandate od dvije godine. Michel Delebarre je izabran za predsjednika 2006. godine.

Šta radi Komitet regija?

Uloga Komiteta regija je da iznosi lokalne i regionalne stavove na zakonske propise EU. Komitet daje izvještaje ili “mišljenja” na prijedloge koje dostavlja Evropska komisija.

Komisija i Vijeće se moraju konsultovati sa Komitetom regija prije nego što u EU donesu odluke koje spadaju u domen lokalnih i regionalnih vlasti. To može biti politika zapošljavanja, zaštita životne sredine, obrazovanje, kultura,

stručno obrazovanje i mladi, energetika, transport, telekomunikacije i zdravstvena zaštita.

Spisak ovim nije završen. Komisija, Vijeće i Evropski parlament mogu slobodno da se konsultuju sa Komitetom regija i o drugim pitanjima. Što se tiče samog Komiteta, on može na sopstvenu inicijativu da usvoji mišljenja ili ih izloži Komisiji, Vijeću ili Parlamentu.

Kako je organizovan rad Komiteta?

Komitet regija svake godine održava pet plenarnih sjednica na kojima se utvrđuje opšta politika i usvajaju mišljenja.

Postoji šest “komisija” koje prate različite oblasti politike i pripremaju mišljenja o kojima će se diskutovati na plenarnim sjednicama.

Pristup stručnoj obuci i cjeloživotnom učenju širom Evrope je primarna briga Komiteta regija.

Evropska investiciona banka: finansiranje ekonomskog razvoja

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Finansira ekonomski razvoj
ČLANOVI //	Zemlje članice EU, Upravni odbor – 28, Izvršni odbor – 9
ADRESA //	100, Boulevard Konrad Adenauer, L-2950 Luxembourg
TELEFON //	(352) 43 79-1
INTERNET ADRESA //	www.eib.org

Evropska investiciona banka je osnovana 1958. godine Rimskim ugovorom. Njena glavna uloga je da daje zajmove za projekte od evropske važnosti, kao što su željezničke i putničke veze, aerodrome ili planovi zaštite životne sredine. Pored toga, ona obezbjeđuje finansiranje za ulaganje u mala preduzeća unutar EU i za ekonomski razvoj u zemljama kandidatima i nerazvijenim zemljama u svijetu.

Philippe Maystadt je predsjednik EIB od januara 2000. godine.

Šta radi Banka?

EIB je neprofitna, samofinansirajuća institucija, neovisna o budžetu EU. Ona se finansira pozajmljivanjem na finansijskim tržištima. Dioničari Banke – zemlje članice EU – zajednički su uložile osnivački kapital Banke, pri čemu doprinos svake zemlje posebno odražava njenu ekonomsku snagu unutar Unije.

Ova podrška koju pružaju zemlje članice

daje Evropskoj investicionoj banci najvišu moguću kreditnu sposobnost (AAA) na tržištima kapitala, zahvaljujući čemu Banka može da podiže veoma visoke iznose kapitala pod vrlo konkurentnim uslovima. To zauzvrat omogućava Banci da vrši ulaganja u projekte od javnog interesa koji inače ne bi mogli obezbijediti novac – ili bi morali pozajmljivati po daleko skupljim uslovima.

Projekti u koje Banka vrši ulaganja se vrlo pažljivo biraju.

Njeni prioriteti u EU su da podrži:

- ujedinjenost i spajanje;
- mala i srednja preduzeća;
- ekološku održivost;
- inovacije;
- razvoj trans-evropskih putnih mreža, i
- održivu, konkurentnu i sigurnu energiju.

Izvan EU, Evropska investiciona banka podržava politiku Evropske unije za razvoj i

saradnju u zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima, zemljama oko Mediterana i zemljama istočne Evrope (uključujući Rusiju) koje su obuhvaćene Evropskom politikom za susjedne zemlje, kao i u zemljama Afrike, Karibima, na Pacifiku, u Aziji i Latinskoj Americi. Davanje pozajmica tim zemljama je usmjereno na sljedeće:

- razvoj privatnog sektora;
- razvoj infrastrukture;
- sigurno snabdijevanje energijom, i
- ekološku održivost.

Na kraju, EIB je većinski dioničar u Evropskom investicionom fondu, sa kojim zajedno čini "EIB grupu". Fond ulaže u početni poduzetnički kapital i daje garancije za mala i srednja preduzeća. On ne daje direktne pozajmice poslovnim organizacijama niti vrši direktna ulaganja u firme. Umjesto toga, Fond radi preko banaka i drugih finansijskih posrednika, dajući im garancije kojima obezbjeđuje svoje pozajmice date malim preduzećima.

Fond je aktivan u zemljama članicama Evropske unije i u zemljama kandidatima za članstvo.

Kako je organizovan rad Banke?

EIB je autonomna institucija. Ona samostalno donosi odluke o uzimanju i davanju pozajmica na osnovu odlika svakog posebnog projekta i prilika koje su u ponudi na finansijskom tržištu. Banka svake godine podnosi izvještaj o svim svojim aktivnostima.

Banka saraduje sa institucijama EU. Na primjer, njeni predstavnici učestvuju u odborima Evropskog parlamenta, dok predsjednik EIB-a prisustvuje sastancima Vijeća na kojima se okupljaju ministri ekonomije i finansija zemalja članica.

Odluke unutar EIB donose sljedeća tijela:

Odbor guvernera se sastoji od ministara (obično ministara finansija) iz svih zemalja članica EU. On utvrđuje opštu politiku Banke za davanje zajmova, usvaja završni račun i godišnji izvještaj, daje ovlaštenje Banci da finansira projekte van EU i donosi odluke o povećanju kapitala.

Odbor direktora odobrava poslove uzimanja i davanja zajmova i vodi računa o propisnom upravljanju Evropskom investicionom bankom. Odbor se sastoji od 28 direktora – po jednog nominuje svaka zemlja članica EU, a jednog Evropska komisija.

Izvršni odbor je stalno izvršno tijelo Banke. On vodi svakodnevno poslovanje EIB i sastoji se od 9 članova.

Evropska investiciona banka je dala pozajmicu Češkoj Republici kako bi se bolje zaštitila od poplava.

Evropska centralna banka: upravljanje eurom

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Održavanje stabilnosti cijena u eurozoni i vođenje monetarne politike
ČLANOVI //	Upravni odbor -19, Generalni odbor – 29, Izvršni odbor - 6
ADRESA //	Kaiserstrasse 29, D-60311 Frankfurt na Majni
TELEFON //	(49) 691 34 40
INTERNET ADRESA //	www.ecb.eu

Evropska centralna banka (ECB) je osnovana 1998. godine. Njeno sjedište je u Frankfurtu (Njemačka). Posao Evropske centralne banke je da upravlja eurom – jedinstvenom valutom u EU i da čuva stabilnost cijena za više od dvije trećine građana EU koji koriste euro kao valutu. ECB je odgovorna i za postavljanje okvira i provođenje monetarne politike u eurozoni.

Kako bi vršila svoju ulogu, ECB surađuje sa "Evropskim sistemom centralnih banaka" (ESCB). Zemlje koje su dosad usvojile euro kao valutu, zajedno čine "eurozonu". Centralne banke tih zemalja, zajedno sa Evropskom centralnom bankom, čine ono što nazivamo "Eurosistem".

ECB je potpuno nezavisna u svom radu. Niti ECB niti državne centralne banke u sklopu ECSB, niti bilo koji član njihovih organa sa pravom odlučivanja ne mogu tražiti niti prihvatiti uputstva za rad od bilo kog drugog tijela. Institucije EU i vlade zemalja EU moraju poštivati ovaj princip i ne smiju tražiti da se utiče na ECB

ili na državne centralne banke.

Jean-Claude Trichet je predsjednik ECB od novembra 2003. godine.

Šta radi Banka?

Jedan od glavnih zadataka ECB je da održava stabilnost cijena u eurozoni, tako da kupovna moć eura ne bude umanjena inflacijom. ECB nastoji da obezbijedi da godišnji rast potrošačke korpe bude manji iako blizu 2% u srednjeročnom periodu.

Ona to radi tako što utvrđuje referentne kamatne stope na osnovu analize ekonomskih i monetarnih tokova. Ona podiže kamatne stope ako želi zauzdati inflaciju i smanjuje ih ako procijeni da je rizik od inflacije ograničen.

Kako je organizovan rad Banke?

Izvršni odbor ECB je odgovoran za provođenje monetarne politike koju utvrđuje Upravni odbor (vidi ispod) i za davanje instrukcija za rad državnim centralnim bankama. Pored toga, Odbor priprema sastanke Upravnog odbora i zadužen je da vodi svakodnevne poslove ECB.

U sastavu Odbora su predsjednik ECB i još četiri člana koje zajedničkim dogovorom imenuju predsjednici ili premijeri zemalja u eurozoni. Članovi Izvršnog odbora se biraju na mandat u trajanju od osam godina koji se ne može obnoviti.

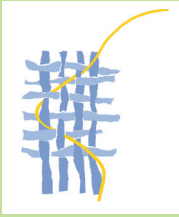
Upravni odbor je najviše tijelo Evropske centralne banke za donošenje odluka. Njega čini

šest članova Izvršnog odbora i guvereneri centralnih banaka zemalja eurozone. Na čelu upravnog odbora je predsjednik ECB. Njegov prevashodni zadatak je da određuje monetarnu politiku eurozone i posebno, da utvrđuje kamatne stope po kojima komercijalne banke mogu da dobiju novac od ECB.

U sastavu Generalnog odbora su predsjednik i potpredsjednik ECB i guvereneri centralnih banaka svih 27 zemalja članica EU. Generalni odbor daje doprinos savjetodavnoj i koordinacionoj funkciji rada ECB i pomaže u pripremi daljeg širenja eurozone.

- Zemlje EU koje koriste euro od januara 2008. godine: Austrija, Belgija, Kipar, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal, Slovenija i Španija.
- Zemlje EU koje ne koriste euro: Bugarska, Češka Republika, Danska, Estonija, Mađarska, Latvija, Litvanija, Poljska, Rumunija, Slovačka, Švedska i Velika Britanija.

Evropski ombudsman: istraživanje vaših pritužbi

OSNOVNI PODACI

ULOGA //	Otkrivanje slučajeva loše uprave i predlaganje rješenja
DUŽINA MANDATA //	Pet godina, može se obnoviti
ADRESA //	1 Avenue du President Robert Schuman, B.P. 403, F-67001 Strasbourg
TELEFON //	(33) 388 17 23 13
INTERNET ADRESA //	ombudsman.europa.eu

Pozicija Evropskog ombudsmana je uvedena Ugovorom o Evropskoj uniji iz 1992. godine. Ombudsman djeluje kao posrednik između građana i vlasti EU. On ima pravo da od građana, poslovnih i drugih organizacija u EU i od bilo koga ko živi ili ima registrovanu firmu u bilo kojoj zemlji EU, prima pritužbe i provodi istragu u vezi sa time.

Ombudsmana bira Evropski parlament na mandat od pet godina koji se može obnoviti, što odgovara zakonodavnom mandatu Parlamenta. Nikiforos Diamandouros je stupio na poziciju Evropskog ombudsmana u aprilu 2003. godine i na tu funkciju je ponovno izabran u januaru 2005. godine na mandat od pet godina.

Šta radi Ombudsman?

Ombudsman ispituje slučajeve "loše uprave" u institucijama i tijelima Evropske unije. "Loša uprava" znači lošu administraciju ili njene propuste – drugim riječima, slučajeve u kojima

neka institucija propusti da postupi u skladu sa zakonom, ili kada ne poštuje principe dobre uprave ili krši ljudska prava. Neki od tih primjera su:

- nepravichnost,
- diskriminacija,
- zloupotreba vlasti,
- nepostojanje ili uskraćivanje informacija,
- bespotrebno odugovlačenje,
- nepropisne procedure.

Ombudsman provodi istragu na osnovu primljene pritužbe ili na sopstvenu inicijativu. On radi potpuno nezavisno i nepristrasno. Ne traži niti prihvata instrukcije od bilo koje vlade ili organizacije.

Kako mogu podnijeti žalbu Ombudsmanu?

Ako želite da se žalite zbog loše uprave neke institucije ili tijela EU, prvo što trebate uraditi jeste da stupite u kontakt sa tom institucijom ili tijelom redovnim kanallima i date im mogućnost da isprave situaciju.

Ukoliko u tome ne uspijete, možete da se obratite Evropskom ombudsmanu.

Svoju pritužbu Ombudsmanu morate podnijeti u roku od dvije godine od dana saznanja za akt loše uprave. Morate jasno predstaviti sebe, instituciju ili tijelo na koje se žalite i problem zbog kojeg se žalite. Imate pravo da zatražite da vaša pritužba ostane povjerljiva.

Za praktična uputstva o načinu na koji možete podnijeti pritužbu, posjetite internet stranicu Ombudsmana: ombudsman.europa.eu

Kakav rezultat mogu očekivati?

Ako Ombudsman ne može postupiti po pritužbi – na primjer, ako je predmet već u sudskom postupku – on će se potruditi da vas posavjetuje koje drugo tijelo može da vam pomogne.

Da bi riješio vaš problem, možda će biti potrebno da Ombudsman jednostavno obavijesti instituciju ili tijelo koje je u pitanju. Ako problem ne bude riješen u toku postupka raspitivanja, Ombudsman će pokušati naći prijateljsko rješenje koje će ispraviti situaciju i vas zadovoljiti.

Ako to ne uspije, Ombudsman može donijeti preporuke za rješavanje stvari. Ukoliko institucija ili tijelo iz predmeta žalbe ne prihvati njegove preporuke, on može podnijeti poseban izvještaj Evropskom parlamentu tako da Parlament može preduzeti svaku političku akciju koju procijeni potrebnom.

Ombudsman svake godine podnosi izvještaj o svom ukupnom radu Evropskom parlamentu.

Ukoliko se vašem predmetu ne pridaju odgovarajuća pažnja, Ombudsman je tu da pomogne.

Evropski nadzornik za zaštitu podataka : zaštita vaše privatnosti

OSNOVNI PODACI

DUŽINA MANDATA //	Zaštita ličnih podataka koje obrađuju institucije EU
DUŽINA MANDATA //	Pet godina, može se obnoviti
ADRESA //	Rue Wiertz 60, MO 63, B-1047 Brisel
TELEFON //	(32-2) 283 19 00
INTERNET ADRESA //	edps.europa.eu

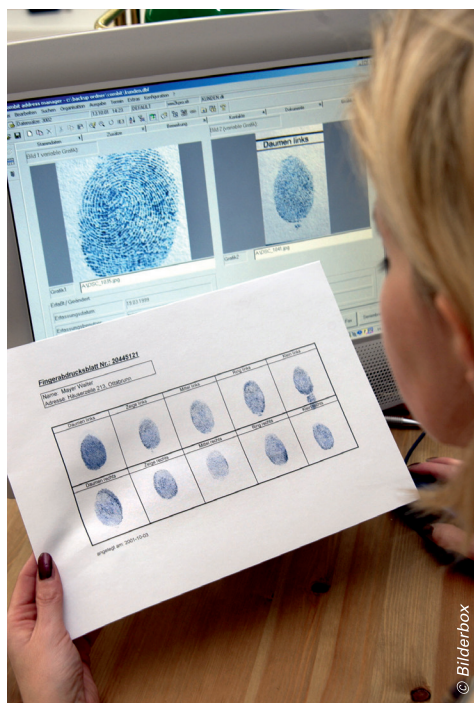
Pozicija Evropskog nadzornika za zaštitu podataka (EDPS) je ustanovljena 2001. godine. Zadatak EDPS je da se stara da institucije i tijela EU poštuju pravo na privatnost prilikom obrade ličnih podataka.

Šta radi EDPS?

Kada institucije i tijela EU obrađuju lične podatke o nekom licu na osnovu kojih se to lice može prepoznati, moraju poštivati pravo na privatnost tog lica. EDPS vodi računa da oni tako postupaju.

“Obrada podataka” obuhvata radnje kao što su prikupljanje podataka, njihovo bilježenje i čuvanje, kasnije uzimanje radi konsultacija, njihovo slanje i stavljanje na raspolaganje drugim licima, kao i njihovo blokiranje, brisanje ili uništavanje.

Postoje stroga pravila u pogledu privatnosti koja se primjenjuju za te radnje. Na primjer, institucijama i tijelima EU u načelu nije dopušteno da obrađuju lične podatke koji

EDPS provjerava da li postoje zloupotrebe prava na ličnu privatnost kada se uzimaju otisci prstiju ilegalnih imigranata i azilanata.

otkrivaju nečije rasno ili etničko porijeklo, političko mišljenje, vjerska ili filozofska uvjerenja ili članstvo u sindikatu.

EDPS surađuje sa službenicima za zaštitu podataka u svakoj instituciji i tijelu EU da bi se time obezbijedila primjena pravila koja važe za privatnost podataka.

EDPS daje savjete o svim stvarima koje se tiču obrade ličnih podataka, kako za njihovu obradu koja se vrši u institucijama i tijelima EU, tako i u pogledu prijedloga novih zakona. On surađuje sa državnim organima za zaštitu u zemljama članicama EU i sa drugim učesnicima u ovoj oblasti.

Peter Johan Hustinx je imenovan za Evropskog nadzornika za zaštitu podataka 2004. godine.

Kako vam EDPS može pomoći?

Ukoliko imate razloga da vjerujete da je neka institucija ili tijelo EU narušila vaše pravo na privatnost, trebete se prvo obratiti ljudima koji su nadležni za obradu. Ako niste zadovoljni ishodom, trebete se obratiti nadležnom službeniku za zaštitu podataka (njihova imena možete naći na internet stranici EDPS-a).

Možete se takođe žaliti Evropskom nadzorniku za zaštitu podataka koji će ispitati vašu pritužbu i obavijestiti vas o ishodu istrage što je prije moguće. Na primjer, EDPS može da naredi datoj instituciji ili tijelu da ispravi, blokira, izbriše ili uništi lične podatke koji su nezakonito obrađeni.

Ako niste zadovoljni njegovom odlukom, možete se obratiti Sudu pravde.

Agencije

Agencija nije institucija EU: to je tijelo osnovano nekim konkretnim zakonskim propisom EU sa zadatkom da obavlja određene dužnosti. Nemaju sve agencije Evropske unije riječ "agencija" u svom zvaničnom nazivu: umjesto toga mogu da se zovu, na primjer, centar, fondacija, institut, uprava ili ured.

Agencija Zajednice za kontrolu ribolova (CFCA)

Lokacija: Vigo, Španija
(privremeno sjedište u Briselu, Belgija). ec.europa.eu/cfca.index_en.htm

Ova Agencija promoviše i koordinira efikasno i jednako pridržavanje pravila zajedničke politike u ribolovu, konkretno u pogledu zaštite prirodnih rezervi ribe.

Ured Zajednice za biljne vrste (CPVO)

Lokacija: Angers, Francuska
www.cpvo.europa.eu

CPVO upravlja sistemom prava na biljnu raznovrsnost, što je ekvivalent patentu za nove biljne vrste. Vrste su zaštićene na 25 ili 30 godina, u zavisnosti od vrste biljaka.

Izvršna agencija za obrazovne, audiovizuelne i programe kulture (EACEA)

Lokacija: Brisel, Belgija
eacea.ec.europa.eu

Ova Agencija upravlja praktičnim aspektima programa EU koji finansijski podržavaju projekte za mlade, studente i nastavno osoblje kao i za kulturne i medijske aktivnosti.

Eurojust

Lokacija: Hag, Nizozemska
eurojust.europa.eu

Eurojust pomaže istražiteljima i tužiocima iz cijele EU da rade zajedno u borbi protiv prekograničnog kriminala. Ova Agencija igra ključnu ulogu u razmjeni informacija i izručenju.

Evropska agencija za upravljanje operativne koordinacije na vanjskim granicama zemalja članica EU (Frontex)

Lokacija: Varšava, Poljska
frontex.europa.eu

Frontex pomaže zemljama članicama EU u provođenju pravila EU o dosljednoj kontroli vanjskih granica i u vraćanju ilegalnih imigranata u zemlje porijekla.

Evropska agencija za rekonstrukciju (EAR)

Lokacija: Solun, Grčka
ear.europa.eu

EAR upravlja programima EU kojima se daje pomoć za rekonstrukciju ekonomskog i društvenog razvoja u ratom oštećenim zemljama regije Balkana.

Evropska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (OSHA)

Lokacija: Bilbao, Španija
osha.europa.eu

Ova Agencija objedinjuje fond znanja i informacija o zdravlju i sigurnosti na radu i upoznaje javnost sa time, sa naglaskom na stvaranje kulture djelotvorne prevencije.

Evropska agencija za vazduhoplovnu sigurnost (EASA)

Lokacija: Keln, Njemačka
easa.europa.eu

EASA promovira najviše moguće standarde sigurnosti i zaštite životne sredine u civilnoj avijaciji u EU i izdaje uvjerenja za avione i avionske dijelove.

Evropski centar za razvoj stručne obuke (Cedefop)

Lokacija: Solun, Grčka
cedefop.europa.eu

Centar unaprijeđuje razvoj stručnog obrazovanja i obuke. To je centar stručnosti za širenje znanja i podršku u kreiranju politike.

Evropski centar za prevenciju i nadzor nad bolestima (ECDC)

Lokacija: Štokholm, Švedska
ecdc.europa.eu

ECDC prepoznaje, procjenjuje i daje informacije o postojećim ili nadolazećim opasnostima po zdravlje ljudi od zaraznih bolesti, kao što su gripa, SARS i HIV/SIDA.

Evropska agencija za hemijske proizvode (ECHA)

Lokacija: Helsinki, Finska
ec.europa.eu/echa

Agencija upravlja tehničkim, naučnim i administrativnim aspektima sistema REACH, sistem registracije hemijskih proizvoda u EU.

Evropska agencija za odbranu (EDA)

Lokacija: Brisel, Belgija
eda.europa.eu

EDA pomaže unaprijeđenju povezanosti umjesto rascjepkanosti evropskih odbrambenih kapaciteta, što obuhvata naoružanje i opremu, istraživanje i operacije.

Evropska agencija za životnu sredinu (EEA)

Lokacija: Kopenhagen, Danska
eea.europa.eu

EEA pruža informacije kreatorima politike i javnosti, koje pomažu promovisanju održivog razvoja i poboljšanju životne sredine u Evropi.

Evropska uprava za sigurnost hrane (EFSA)

Lokacija: Parma, Italija
efsa.europa.eu

Ova Uprava pruža Komisiji i javnosti nezavisne naučne savjete o ispravnosti hrane i rizicima u lancu ishrane "od farme do stola".

Evropska fondacija za unaprijeđenje uslova života i rada (Eurofund)

Lokacija: Dablin, Irska
eurofound.europa.eu

Fondacija je središte za distribuciju informacija o pitanjima socijalne politike, uključujući zapošljavanje i uslove života, industrijske odnose i partnerstva i socijalnu povezanost.

Evropska nadzorna uprava za globalni navigacijski satelitski sistem (GSA)

Lokacija: Brisel, Belgija
ec.europa.eu/transport/gsa

Ova Agencija upravlja evropskim navigacijskim satelitskim programima (Galileo i EGNOS) koji omogućavaju Evropi sopstvene resurse u najsavremenijoj tehnologiji u ovoj oblasti.

Evropski institut za polnu jednakost

Lokacija: Vilnius, Litvanija

Ovaj novi Institut promovira polnu jednakost, uključujući uvođenje pitanja polne jednakost u glavne tokove i daje podršku u borbi protiv diskriminacije.

Evropska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA)

Lokacija: Lisabon, Portugal
emsa.europa.eu

EMSA pruža Komisiji i zemljama članicama EU tehničke i naučne savjete o načinima na koje mogu poboljšati sigurnost na moru i spriječiti zagađenje mora.

Evropska agencija za ocjenu medicinskih proizvoda (EMA)

Lokacija: London, Velika Britanija
emea.europa.eu

EMA daje savjete Komisiji kada su ljudski i veterinarski lijekovi spremni za prodaju na tržištima EU. Ona pravi pojavu propratnih efekata i pruža naučno zasnovane savjete.

Evropski centar za praćenje lijekova i narkomanije (EMCDDA)

Lokacija: Lisabon, Portugal
emcdda.europa.eu

Centar je izvor objektivnih, pouzdanih i uporedivih informacija o drogama i zavisnosti od droga kako bi mogao pomoći kreatorima politike da utvrde zajedničke probleme i ciljeve.

Evropska agencija za sigurnost mreža i informacija (ENISA)

Lokacija: Iraklion (Krit), Grčka
enisa.europa.eu

ENISA pomaže da informacione mreže i podaci koje one sadrže budu sigurni, kroz prikupljanje informacija, analizu rizika, upoznavanje javnosti sa problematikom i promocijom najbolje prakse.

Evropska policijska akademija (CEPOL)

Lokacija: Bramshil, Velika Britanija
cepol.net

Na Akademiji se obučavaju viši policijski zvaničnici EU i pripremaju se programi obuke za zvaničnike srednjeg ranga, sa posebnim naglaskom na borbu protiv prekograničnog kriminala.

Evropska policijska služba (Europol)

Lokacija: Hag, Nizozemska
www.europol.europa.eu

Europol ima za cilj da poboljša djelotvornost i saradnju organa za provedbu zakona u zemljama EU u njihovoj borbi protiv međunarodnog organizovanog kriminala.

Evropska agencija za željeznice (ERA)

Lokacija: Lil/Valensjen, Francuska
www.era.europa.eu

Ova Agencija radi na zajedničkom pristupu kada je u pitanju sigurnost željezničkog saobraćaja i opšti standardi za međusobnu operativnost željeznica što će omogućiti u cjelosti integrisanu mrežu unutar EU.

Evropska fondacija za stručno obrazovanje (ETF)

Lokacija: Turin, Italija
etf.europa.eu

ETF pomaže u poboljšanju stručne obuke u zemljama van EU, uglavnom oko Mediterana, Istočnoj Evropi i Rusiji.

Agencija Evropske unije za osnovna prava (FRA)

Lokacija: Beč, Austrija
fra.europa.eu

Ova Agencija prikuplja i distribuira objektivne i uporedive informacije o stvarima koje se tiču osnovnih prava i daje savjete o unaprijeđenju tih prava. To mogu biti rasizam i ksenofobija ali i druga temeljna prava.

Institut Evropske unije za sigurnosne studije (EUISS)

Lokacija: Pariz, Francuska
www.iss-eu.org

Institut ima za cilj da stvori zajedničku evropsku kulturu sigurnosti, ogobati stratešku debatu i sistematski promoviše sigurnosne interese Unije.

Satelitski centar Evropske unije (EUSC)

Lokacija: Torrejon de Ardoz, Španija
www.eusc.europa.eu

Centar prikuplja i analizira podatke i slike dobijene sa posmatračkih satelita kao podršku prioritetima i humanitarnim aktivnostima vanjske i sigurnosne politike EU.

Izvršna agencija za program javnog zdravlja (PHEA)

Lokacija: Luksemburg
ec.europa.eu/phea

PHEA upravlja praktičnim detaljima programa koje finansira EU a odnose se na projekte javnog zdravlja i rezultate šalje kreatorima politike i važnim faktorima javnog zdravlja.

Ured za usklađivanje na unutrašnjem tržištu (zaštitni znak i dizajn) (OHIM)

Lokacija: Alikante, Španija
www.oami.europa.eu

Ured vrši registraciju zaštitnih znakova i dizajna. Isti zatim postaju važeći u cijeloj EU. Ovaj sistem postoji zajedno sa domaćim sistemima registracije u pojedinačnim zemljama EU.

Prevodilački centar za tijela Evropske unije (CDT)

Lokacija: Luksemburg
cdt.europa.eu

Centar pruža prevodilačke usluge za specijalizovane agencije EU.

© Van Parys Media

Evropska agencija za vazduhoplovnu sigurnost radi kako bi letenje učinila sigurnijim i održivijim u smislu zaštite životne sredine.

Evropska komisija

Kako funkcioniraju Evropska unija

Vaš vodič kroz institucije EU

Luksemburg, Ured za službene publikacije Evropskih zajednica

2007-16,2 x 22,9 cm

ISBN 978-92-79-12998-8

Evropska unija (EU) je jedinstvena. Ona nije savezna država kao što su Sjedinjene Američke Države, jer zemlje koje su njene članice ostaju nezavisne suverene nacije. Niti je neka čisto međuvladina organizacija kao što su Ujedinjene nacije, jer njene članice ipak udružuju svoj suverenitet – i time zauzvrat dobijaju daleko veću kolektivnu snagu i uticaj nego što imaju kad nastupaju pojedinačno.

Zemlje udružuju svoj suverenitet tako što donose zajedničke odluke preko zajedničkih institucija kao što su Evropski parlament, kojeg su izabrali građani EU, i Vijeće, koje predstavlja državne vlade. One donose odluke na osnovu prijedloga dobijenih od Evropske komisije, koji predstavljaju interese EU kao cjeline. Ali šta tačno svaka od tih institucija radi? Kako saraduju? Ko je odgovoran za šta?

Ova brošura daje odgovore jasnim i jednostavnim rječnikom. Ona pored toga, daje kratak pregled agencija i drugih tijela koja su uključena u rad Evropske unije. Njen cilj je da vam bude koristan vodič kroz postupke odlučivanja u EU.

Ostale informacije o EU

Na internetu

Informacije na svim službenim jezicima Evropske unije dostupne su i na internet stranici: europa.eu

Posjetite nas

Postoje na stotine lokalnih EU Info centara širom Evrope. Adresu vama najbližeg centra možete pronaći na internet stranici: europedirect.europa.eu

Pozovite ili pišite

EUROPE *DIRECT* je telefonska služba koja daje odgovore na vaša pitanja o Evropskoj uniji. Službi se možete obratiti putem besplatnog telefona na broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (ili za pozive izvan EU – na broj telefona čiji se poziv plaća: (32-2) 299 96 96 ili putem elektronske pošte na: europedirect.europa.eu

Čitajte o Evropi

Publikacije o EU su samo jedan klik daleko i nalaze se na internet stranici EU Bookshop (Knjižare): bookshop.europa.eu

Delegacija Evropske komisije u Bosni i Hercegovini
Skenderija 3a, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina
Tel.: +387 33 25 47 00
Fax: +387 33 66 60 37
E-mail: delegation-bih@ec.europa.eu
www.europa.ba

Kako funkcioniše Evropska unija

Vaš vodič za institucije Evropske unije

JB-70-05-536-BS-C

Publications Office
Publications.europa.eu

